

Gün gələcək Azərbaycan dünyaya günəş kimi doğacaq.

I. Aliyev

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

20 APREL 2024-cü il

ŞƏNƏBƏ

№ 79 (7837)

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADI QƏZET

WWW.RESPUBLIKA-NEWS.AZ

QALIB LİDERİN NÖVBƏTİ DİPLOMATİK UĞURU

Ötan gün Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının səkkizinci görüşü keçirilib. Görüş zamanı komissiyalar delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində Tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun süqutu dövrünə mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Bağanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar (ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrmlı (AR) və Berkaber (ER) - Qızılcacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsinə razılaşıblar. Bu isə o deməkdir ki, Qazaxın işğal altında qalan kəndlərindən anklav olmayan dördü dinc yolla Azərbaycanın nəzarətinə keçəcək. Sözügedən kəndlərin bir güllə atılmadan, şahid vermədən geri qaytarılması Prezident İlham Əliyevin növbəti diplomatik uğurudur.

Diplomatik masada qazandığımız bu Zəfər bizə 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatı xatırladır. Həmin gün dövlət başçımızın hərbi-siyasi müdrikliyi sayəsində əzəli Azərbaycan topaqları, ölkəmizin ən böyük rayonlarından olan Kəlbəcər, Ağdam və Laçın heç bir itki verilmədən düşmən işğalından azad edilmişdi. Aprelin 19-u Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə xalqımız eyni hissləri bir daha yaşadı. Artıq bütün dünya son iki əsrdə başabələ "dənizdən-dənizə böyük Ermənistan" ideologiyasının Ali Baş Komandan tərəfindən bərdəlik tarixin zilliliyinə göndərilməsinə şahidlik edir.

(davamı 3-cü səhifədə)

Azərbaycanın faydalı əməkdaşlıq çağırışları

Regionun güclü lider ölkəsi, qalib Azərbaycanın sülhü, əməkdaşlığı təbliğ edən çağırışlarının dünya şahidi olur. Hər zaman ölkələrin bir-birinin suverenliyinə hörmət etmələrinin, əməkdaşlığı gücləndirməklə qarşılıqlı faydalı əlaqələrin qurulmasının vacibliyini bəyan edən Azərbaycan öz xarici siyasət xəttini də bu prinsiplərə əsas qurur.

Ölkəmiz ən ziddiyyətli beynəlxalq münasibətlər fonunda belə bu xəttə sadıqlılığını nümayiş etdirir

Ölkəmiz beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, dövlətlərin suverenlik, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı-

na hörmət və rəyət edilməsi, daxili işlərə qarışmama prinsipləri əsasında əməkdaşlığa hazır olduğunu bildirir.

(davamı 4-cü səhifədə)

Ermənistanda hərbi xidmətdən yayınmaq üçün hər yola əl atırlar

44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan Azərbaycanın gücü qarşısında müqavimət göstərə bilmədi.

Ordumuz saxta erməni mifini də dağıtdı. Noyabrın 8-də Azərbaycanın igid oğulları üçrəngli bayrağımızı Qarabağın mədəniyyət paytaxtı Şuşada dalğalandırdı, xalqımızın vətəninə, torpağına bağlılığını bir daha nümayiş etdirdi. Yaralı əsgər və zabitlərimiz hərbi hospitalarda, xəstəxanalarda həkimlərdən xahiş edirdilər ki, bizi tez sağaldın, döyüş meydanına qayıdın öz missiyamızı başa vurmalyıq. Hər bir Azərbaycan döyüşçüsünün müqəddəs arzusu Vətən uğrunda canından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmaqdır.

(davamı 9-cu səhifədə)

Aprelin 5-də Brüsseldə Ermənistan-Amerika Birləşmiş Ştatları-Avropa İttifaqı arasında keçirilən görüşlə bağlı detallar üzə çıxıb. Üçtərəfli formatdakı təmaslarda hərbi paktın müzakirə edildiyini göstərən sənəd media-ya sızıb.

Əslində, sözügedən toplantıda rəsmi İrəvanla hərbi və təhlükəsizlik üzrə müzakirələrin aparılacağı və qeyd edilən istisnalar.

İkiüzlü Qərb və onun qarşılıqlı yaratma siyasəti

qamətdə dəstəyin verilməsi əvvəlcədən aydın idi. Amma ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken, Avropa Komissiyasının rəhbəri Ursula Fon der Lyayen Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edərək sammitin nəticələrinin Azərbaycana qarşı olmayacağını iddia etmişdilər.

(davamı 8-ci səhifədə)

Fransanın "küskün" obrazı

İkinci Qarabağ savaşını Azərbaycanın kimin dost, kimin düşmən olduğunu aydın etməyə şərait yaratdı. İstər müharibə, istərsə də postmüharibə dövründə Qərbin, xüsusilə də Fransanın qarşı özünü açıq şəkildə büruzə verir.

Son illər rəsmi Parisin anti-Azərbaycan siyasətinin daha da artdığını şahid oluruq. Bu gün Fransa hər vaxtla ölkəmizlə münasibətləri daha da gərginləşdirməyə çalışır. Afrikadakı keçmiş müstəmləkələrindən qovulan rəsmi Paris öz daxili problemlərini həll etmək əvəzinə, Cənubi Qafqazda sülhə və sabitliyə təhdid yaradır. Belə ki, aprelin 16-da Fransanın Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Azərbaycandakı səfiri Ann Buayonu geri çağırıb.

(davamı 8-ci səhifədə)

Bir ailənin iki övladı

Qədim Şuşa: gəncər paytaxtı

Məntiqi ardıcılıq - sülhməramlılar Qarabağı tərk edir

"Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 mart tarixli 1114-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və həmin Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 25 avqust tarixli 387 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 mart tarixli 1114-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

- Müəyyən edilsin ki:
  - Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 251.9-cu maddəsinin ikinci cümləsində, 253-1.6-cı maddəsində, 253-1.7-ci maddəsinin üçüncü cümləsində, 253-1.10-cu, 253-1.15-ci, 253-1.16-cı, 446.2-2-ci və 448.6-3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;
  - həmin Məcəllənin 253-1.15-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir.
  - Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:
    - üç ay müddətində;
    - 1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyi-

şiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 mart tarixli 1114-VIQD nömrəli Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.1.2. Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 253-1.15-ci maddəsinə uyğun olaraq, üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın yaxşılaşdırılması, satılması, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi qaydalarını Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla təsdiq etsin;

2.2. Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 251.9-cu maddəsinin ikinci cümləsində, 253-1.6-cı maddəsində, 253-1.7-ci maddəsinin üçüncü cümləsində, 253-1.10-cu, 253-1.16-cı, 446.2-2-ci və 448.6-3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş "orqan (qurum)" barədə təkliflərini iki ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.3. "Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 29 mart tarixli 1114-VIQD nömrəli Qanunundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. "Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və

bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və həmin Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 25 avqust tarixli 387 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (III kitab), maddə 610 (Cild I); 2024, № 1, maddələr 24, 33) 2-ci hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. üçüncü abzasda "Məcəlləsinin" sözündən sonra "251.9-cu maddəsinin ikinci cümləsində, 253-1.6-cı maddəsində, 253-1.7-ci maddəsinin üçüncü cümləsində, 253-1.10-cu, 253-1.15-ci, 253-1.16-cı, 446.2-2-ci, 448.6-3-cü," sözləri əlavə edilsin;

3.2. beşinci - iyirmi üçüncü abzaslarda müvafiq olaraq altıncı - iyirmi dördüncü abzaslara hesab olunsun və aşağıdakı məzmununda beşinci abzas əlavə edilsin:

"həmin Məcəllənin 253-1.15-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş orqanın (qurumun) səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilə razılaşdırmaqla Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;"

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 19 aprel 2024-cü il.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 15 iyul tarixli 305 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Miqrasiya orqanlarına qulluğa qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə və müsahibənin keçirilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 15 iyul tarixli 305 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 7, maddə 624 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Miqrasiya orqanlarına qulluğa qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə və müsahibənin keçirilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 6-cı hissəyə "şəxslər" sözündən sonra "bu Əsasnamənin 8-ci hissəsi nəzərə alınmaqla" sözləri əlavə edilsin;

1.2. aşağıdakı məzmununda 8.4-1-ci bənd əlavə edilsin: "8.4-1. həkim vəzifəsi üzrə qulluğa qəbul üçün müraciət edən şəxslər (praktik tibb fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququna və iddia etdiyi vəzifə üzrə azı 3 (üç) il iş təcrübəsinə malik olduqda);"

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 19 aprel 2024-cü il.

"Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 900-VIKQD nömrəli Konstitusiyaya Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 900-VIKQD nömrəli Konstitusiyaya Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 15 aprel tarixli 634 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 4, maddə 634 (Cild I)) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Mərkəzləşdirilmiş elektron informasiya sistemi haqqında Əsasnamə"nin 2.9-cu bəndinə "Milli Məclisi," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman)," sözləri əlavə edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 6 mart tarixli 1294 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 3, maddə 218 (Cild I)) ilə təsdiq edilmiş "Dövlət proqramları, insan hüquqları, icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi Qaydası"na aşağıdakı məzmununda 4.16-ci bənd əlavə edilsin:

"4.16. Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) insan hüquqları sahəsində dövlət proqramlarının icrası prosesinin təhlilini apara, rəy və təkliflərini monitorinq və qiymətləndirmə orqanına (qurumuna) təqdim edə bilər.

3. "Dövlət icbari şəxsi sığorta sisteminin təkmilləşdirilməsi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin "Mərkəzləşdirilmiş elektron informasiya sistemi haqqında Əsasna-

mə"nin və "e-sosial" internet portalı haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə" 2019-cu il 15 aprel tarixli 634 nömrəli və "Dövlət icbari şəxsi sığortası sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" 2021-ci il 18 may tarixli 1340 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 29 dekabr tarixli 1541 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 12, maddə 1406 (Cild I)) 5-ci hissəsinə "Milli Məclisinə," sözlərindən sonra "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkilinə (ombudsmana)," sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 19 aprel 2024-cü il.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cü il 29 dekabr tarixli 907 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyinin Nizamnaməsi"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 29 dekabr tarixli 907 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 12, maddə 1950 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Təhsildə Keyfiyyət Təminatı

Agentliyinin Nizamnaməsi"nin 1.1-ci bəndində "təhsil haqqında dövlət sənədinin" sözləri "sənədin" sözü ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 19 aprel 2024-cü il.

Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 6-cı bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (II kitab), maddə 585 (Cild I); 2024, № 1, maddə 4) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 131.1.1-ci maddəyə "tez" sözündən əvvəl "üzərinə həbs qoyulmamış" sözləri əlavə edilsin;

1.2. 248-ci maddə üzrə:

1.2.1. 248.1.2-ci maddəyə "etməkdən" sözündən sonra ", onun götürülməsindən və ya saxlanmaq üçün mülikiyyətçiyə və ya sahibə verilməsindən" sözləri əlavə edilsin;

1.2.2. 248.3-cü maddə üzrə:

1.2.2.1. ikinci cümlədə "cinayətin törədilməsində alət və ya vasitə kimi istifadə edilməsinə, cinayətin predmeti olmasına, cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak hesabına əldə edilməsinə və ya artırılmasına" sözləri "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 99-1.1-ci maddəsinə əsasən müsadirə edilmiş olan əmlak olmasına" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.2.2. üçüncü cümlədə "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak və ya cinayətin predmeti" sözləri "Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 99-1.1-ci maddəsinə əsasən müsadirə edilmiş olan əmlak" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3. aşağıdakı məzmununda 249.2-1-ci maddə əlavə edilsin:

"249.2-1. Bu Məcəllənin 249.2.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş vəsatətdə və təqdimatda əmlak üzərinə həbsin qoyulmasına əsas verən hallar qeyd edilməli, bu Məcəllənin 248.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş təbiiq edilmiş olan konkret məhdudiyatlar və belə məhdudiyatların zərurəti əsaslandırılmalıdır.;"

1.4. 249.3.6-cı maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 249.3.7-ci və 249.3.8-ci maddələr əlavə edilsin:

"249.3.7. əmlak üzərinə həbs qoyulması ilə əlaqədar bu Məcəllənin 248.1.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hansı məhdudiyatların təbiiq edilməsi;

249.3.8. üzərinə həbs qoyulan cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlak hesabına gəlirlərin əldə edilməsi müəyyən olunduqda, həmin gəlirlərdən istifadə edilməsinə qadağanın qoyulması.;"

1.5. aşağıdakı məzmununda 251.9-cu və 253-1-ci maddələr əlavə edilsin:

"251.9. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlak saxlanılması üçün mülikiyyətçisinə və ya sahibinə veriləməyib hallarda cinayət prosesini həyata keçirən orqan bu əmlakın mülikiyyətçisinin yazılı müraciəti və ya yazılı razılığı əsasında və onun hesabına həmin əmlaka qulluq olunması təmin edir. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi çərçivəsində əmlakın satılmasına, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsində əmlaka qulluqla əlaqədar tədbirlər cinayət prosesini həyata keçirən orqanın müraciətinə əsasən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təşkil edilir.;"

"Maddə 253-1. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi

253-1.1. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi dedikdə daşınar əmlakın satılmasına, qeyri-yaşayış sahələri və kommersiya təyinatlı digər daşınmaz əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsinə və əmlakın yaxşılaşdırılmasına dair tədbirlərin görülməsi başa düşülür.

253-1.2. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlak müliki iddianın və xüsusi müsadirənin təmin edilməsi üçün görülən tədbirlərin səmərəliliyini artırmaq, habelə üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın dəyərinin itirilməsindən qorunmasını təmin etmək məqsədilə idarə edilir.

253-1.3. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi haqqında qərar məhkəməyədək icraat zamanı müstəntiqin əsaslandırılmış vəsatəti və Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmə nəzarətini həyata keçirən məhkəmə, məhkəmə icraatı zamanı işə baxan məhkəmə tərəfindən qəbul edilir.

253-1.4. Bu Məcəllənin 253-1.5-ci maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna olmaqla, üzərinə həbs qoyulmuş daşınar əmlak mülikiyyətçinin yazılı müraciəti və ya yazılı razılığı ilə satıla bilər.

253-1.5. Üzərinə həbs qoyulmuş daşınar əmlak mülikiyyətçinin razılığı olmadan, yalnız tez xarab olan əşya olduqda və ya onun saxlanılması insanlarnın həyatı, sağlamlığı və ya ətraf mühit üçün təhlükə yaratdıqda satıla bilər.

253-1.6. Müvafiq məhkəmə qərarı qüvvəyə mindikdən sonra üzərinə həbs qoyulmuş daşınar əmlakın hərəcadı satışı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təşkil edilir.

253-1.7. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın dəyərinin itirilməsindən qorunmasını təmin etmək məqsədilə mülikiyyətçinin yazılı müraciəti və ya yazılı razılığı ilə onun yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar tədbirlər görülməlidir. Mülikiyyətçinin razılığı olmadan əmlakın yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar tədbirlər yalnız onun satılmasına dair qərar qüvvəyə mindikdən sonra və həmin qərar müvafiq yaxşılaşdırma tədbirləri də nəzərdə tutulduqda görülməlidir. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar tədbirlər müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təşkil edilir.

253-1.8. Üzərinə həbs qoyulmuş qeyri-yaşayış sahələri və kommersiya təyinatlı

digər daşınmaz əmlak mülikiyyətçinin yazılı müraciəti və ya yazılı razılığı ilə bu Məcəllənin 253-1.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada icarəyə və ya idarəetməyə verilməlidir.

253-1.9. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsinə, bu tədbirlər həmin əmlakın sübut kimi istifadə edilməsinə və ya digər şəkildə cinayət mühakimə icraatının vəzifələrinə nail olunmasına mane olmadığı halda yol verilir.

253-1.10. Müvafiq məhkəmə qərar qüvvəyə mindikdən sonra üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən təşkil edilir.

253-1.11. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi ilə bağlı görülən tədbirlər həmin əmlakın dəyərinin azalmasına və bununla da bu Məcəllənin 248.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məqsədlərə nail olunmasına mane olmamalıdır. İcarəyə və ya idarəetməyə verilmiş əmlak ona istifadə nəticəsində vurula biləcək mümkün zərərin ödənilməsi məqsədilə sığortaya tədarük edilə bilər.

253-1.12. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi ilə əlaqədar görülən tədbirlər iş məhkəməyə göndəriləndə və hər bir halda iddilər dəfədən az olmayaraq müstəqil auditor tərəfindən yoxlanılmalı, nəticələri məhkəməyədək icraat zamanı müstəntiq və Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokurora, məhkəmə icraatı zamanı işə baxan məhkəməyə təqdim edilməli və cinayət işinin materiallarına əlavə olunmalıdır.

253-1.13. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi ilə əlaqədar görülən tədbirlər iş məhkəməyə göndəriləndə və hər bir halda iddilər dəfədən az olmayaraq müstəqil auditor tərəfindən yoxlanılmalı, nəticələri məhkəməyədək icraat zamanı müstəntiq və Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokurora, məhkəmə icraatı zamanı işə baxan məhkəməyə təqdim edilməli və cinayət işinin materiallarına əlavə olunmalıdır.

253-1.14. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi haqqında və bundan imtina edilməsi haqqında məhkəmənin qərarından bu Məcəllənin 452-ci maddəsində müəyyən edilmiş qaydada mülikiyyətçi, həmin qərarın hüquq və qanuni mənafeələrinə toxunduğu digər şəxslər, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokuror və ya yuxarı prokuror müvafiq olaraq apellyasiya şikayəti və ya protest olaraq verilməlidir.

253-1.15. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın yaxşılaşdırılması, satılması, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

253-1.16. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın satışından, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsindən əldə edilən vəsait (üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın qulluq və onun idarə edilməsinin təşkil ilə əlaqədar çəkilmiş xərclər çıxılmaqla) mülikiyyətçiyə qaytarılır. Məhkəmənin hökmü və ya digər yekun qərarı ilə xüsusi müsadirə təbiiq edildikdə və ya müliki iddia təmin olunduqda, əmlakın satışından, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsindən əldə edilmiş vəsait (üzərinə həbs qoyulmuş əmlaka qulluq və onun idarə edilməsinin təşkil ilə əlaqədar çəkilmiş xərclər çıxılmaqla) bu Məcəllənin 248.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məqsədlərə yönəldilir.

253-1.17. Məhkəmənin hökmü və ya digər yekun qərarı ilə xüsusi müsadirə təbiiq olunmadıqda və ya əmlakın üzərinə qoyulmuş həbs ləğv edildikdə, əmlakın satışından, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsindən əldə edilmiş vəsait (üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın qulluq və onun idarə edilməsinin təşkil ilə əlaqədar çəkilmiş xərclər çıxılmaqla) bu Məcəllənin 248.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məqsədlərə yönəldilir.

253-1.18. Üzərinə həbs qoyulmuş girov və ya ipoteka ilə yüklü edilmiş əmlakın idarə edilməsi ilə əlaqədar qərar qəbul edilərkən girov saxlayanın (ipoteka saxlayanın) və əmlaka dair hüquqları olan digər şəxslərin hüquq və qanuni mənafeələri nəzərə alınmalıdır. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlak girov və ya ipoteka ilə yüklü edilməmişdirsə, (həmin əmlak satıldıqda girov saxlayanın (ipoteka saxlayanın) yazılı razılığı alınmalı, həmin əmlak icarəyə və ya idarəetməyə verildikdə işə girov saxlayanın (ipoteka saxlayanın) üstünlük hüquqları gözənilməlidir.;"

1.6. 442.2.3-cü maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 442.2.4-cü maddə əlavə edilsin:

"442.2.4. üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi barədə vəsatət və təqdimatlarla.;"

1.7. aşağıdakı məzmununda 443.3-443.6-cı maddələr əlavə edilsin:

"443.3. Məhkəmə nəzarətini həyata keçirən məhkəmə bu Məcəllənin 443.2.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş materialları aldıqdan sonra 48 saat müddətində məhkəmə qərarı olmadan aparılmış istintaq hərəkətinin qanuniliyini bu Məcəllənin 447-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada yoxlayır.

443.4. Yoxlanmanın nəticələrinə görə hakim istintaq hərəkətinin qanuni hesab edilməsi, yaxud qanunsuz hesab edildiyi halda məhkəmə qərar olmadan istintaq hərəkətinin keçirilməsinə dair qərarın ləğv edilməsi barədə əsaslandırılmış qərar çıxarır.

443.5. İstintaq hərəkətinin qanuniliyinin yoxlanılmasının nəticələrinə dair hakimın qərarının surəti qərar çıxarıldıqdan dərhal sonra müvafiq istintaq hərəkətinin aparılmasına dair qərarı qəbul edən müstəntiqə, ibtidai araşdırma prosesual rəhbərliyi

həyata keçirən prokurora və həmin qərarla hüquqlarının məhdudlaşdırılması nəzərdə tutulan şəxsə, onun müdafiəçisinə və ya qanuni nümayəndəsinə göndərilir.

443.6. İstintaq hərəkətinin aparılmasına dair qərar qanunsuz hesab edildikdə, hakim qərarına əsasən ibtidai araşdırma prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokuror və ya yuxarı prokuror təxirəsalınmadan şəxsın hüquq və azadlıqlarının yoxlanılmasına mane olmadığı halda yol verilir.

1.8. 446-cı maddə üzrə:

1.8.1.1. adına, 446.1-ci maddənin birinci abzasına və 446.3-cü maddəyə "açılması" sözündən sonra ", üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi" sözləri əlavə edilsin;

1.8.2. 446.1.5-ci maddənin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 446.1.6-cı maddə əlavə edilsin:

"446.1.6. üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi üçün müstəntiqin əsaslandırılmış vəsatəti və Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokurorun təqdimatı.;"

1.8.3. aşağıdakı məzmununda 446.2-2-ci maddə əlavə edilsin:

"446.2-2. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi üçün vəsatətdə bu Məcəllənin 446.2.1-446.2.3-cü maddələrində nəzərdə tutulan məlumatlarla yanaşı, həmin əmlakla bağlı hansı tədbirlərin görülməsinin (yaxşılaşdırılma, satılma, icarəyə və ya idarəetməyə verilmə) təklif edildiyi daqiqlik göstərilməli, həmin tədbirlərin müliki iddianın və xüsusi müsadirənin təmin edilməsi üçün görülən tədbirlərin səmərəliliyini artırmaq, habelə üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın dəyərinin itirilməsindən qorunmasını təmin etmək məqsədilə sığortaya tədarük edilə bilər.

253-1.14. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın idarə edilməsi haqqında və bundan imtina edilməsi haqqında məhkəmənin qərarından bu Məcəllənin 452-ci maddəsində müəyyən edilmiş qaydada mülikiyyətçi, həmin qərarın hüquq və qanuni mənafeələrinə toxunduğu digər şəxslər, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən müvafiq səlahiyyət verilmiş prokuror və ya yuxarı prokuror müvafiq olaraq apellyasiya şikayəti və ya protest olaraq verilməlidir.

253-1.15. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın yaxşılaşdırılması, satılması, icarəyə və ya idarəetməyə verilməsi qaydaları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən

Zəfərimiz əbədidir!

Qüdrətli Azərbaycan dövlətinin daha bir Zəfəri tarixə qızıl hərflərlə həkk olundu. Hərbi-diplomatik sferada düşməni diz çökdürən müzəffər Ali Baş Komandan, ölkə başçımız İlham Əliyev xalqımıza növbəti uğuru bəxş etdi. Aprelin 19-da Azərbaycan-Ermənistan sərhədində Azərbaycan Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan arasında iki ölkənin dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında səkkizinci görüşünün nəticəsi kimi işğal altındakı 4 kəndimizin geri qaytarılması barədə razılıq əldə olundu.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın sülh razılaşmasından yayınma cəhdləri son da uğursuzluğa düçar oldu. Dörd kəndimiz bir güllə belə atılmadan geri qaytarıldı. Əsərlər daim sülh çağırışları edən, delimitasiya və demarkasiya prosesində maraqlı olduğunu bildiren Paşinyanın verdiyi vədlər sadəcə sözə məhdudlaşdı. Yalnız rəsmi Bakının direktivləri fonunda daha tab gətirə bilməyən haylar diplomatik masada imperativlərimizi qəbul etməli oldular. Anti-Azərbaycan qüvvələri hər vaxt işğal altındakı kəndlərimizin aqibətinə kölgə salmağa çalışsalar da, buna nail ola bilmədilər. Xüsusilə, Nikolun müxtəlif vədlərlə normallaşma prosesindən yayınılması, Ermənistan havadarlığının fonunda Cənubi Qafqazda sabitlik əldə etmək olduqca çətinləşir. Rəsmi İravan qüdrətli Azərbaycan dövlətinin "dəmir yumruğu"na yaxşı bələd idi və qeyri-anklav kəndlərimizin geri qaytarılması məsələsində səbir kasamızı getdikcə dolduğunun fərqinə vardı. Digər tərəfdən regional müstəvidə, xüsusilə ikitərəfli görüşlərdə müsbət ab-havanın mövcudluğu danılmazdır. Məhz Azərbaycanla Ermənistan arasında əldə edilən razılıq da bu çərçivədə baş tutub. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistan Qərbin təsiri nəticəsində son zamanlar sülh prosesindən xeyli uzaqlaşmışdır. Delimitasiya və demarkasiya ilə bağlı verilən vədlər əməldə öz əksini tapmırdı. Yalnız qüdrətli Azərbaycan dövlətinin, ölkə başçımızın uğurlu diplomatik siyasəti nəticəsində olduqca mürəkkəb geosiyasi mövqedə yerləşən ölkəmiz tarixi nailiyyətlərə, Zəfərlərə, Qələbələrə imza atdığı kimi, 4 kəndimizin geri qaytarılması məsələsində də müzəffər oldu.

Xüsusi vurğulanmalıdır ki, dünya olduqca mürəkkəb və ziddiyyətli dövrünü yaşamaq-

dadır. Qlobal güclərlə balanslı siyasəti ilə paralel olaraq qonşuluq münasibətlərini daim ön planda tutan dövlətimiz regional lider ölkə kimi tanınır. Məlumdur ki, kollektiv Qərbin və ABŞ-in regiona mənfi təsirləri, baş verən qlobal proseslərin fonunda Azərbaycanın öz müstəqil siyasi xəttini qoruyub saxlanması, global sferada söz sahibinə çevrilməsi olduqca önəmlidir. 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfər, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin liderliyi ilə aparılan siyasətin və ümumiyyətlə, tariximizin ən böyük qələbəsidir. Bu Zəfər cəbhədə, hərbi əməliyyatlar zonasında 44 gün ərzində qazanılma da, ona gedən yol uzun illərin ağır zəhməti və çətin mübarizəsi ilə doludur. Bu mübarizə hərbi, iqtisadi, siyasi sahələrdən savayı beynəlxalq səviyyədə aparılan gərgin və uzadıqgörən diplomatiya, mürəkkəb xarici siyasət və müxtəlif güc mərkəzlərindən edilən təzyiqlərə rəğmən əldə edilmişdir.

Hər günü bir tarix olan 44 gündə ərazi bütövlüyünü bərpa edən ölkəmiz 24 saatdan az bir vaxtda reallaşdırdığı antiterror tədbirləri ilə öz qətiyyətini bütün dünyaya növbəti dəfə nümayiş etdirdi. Dövlətimiz qalib dövlət, xalqımız isə qalib xalq kimi dünya tarixinə öz möhürünü vurdu. Azərbaycan ordusu yazdığı tarixlə işğalçı Ermənistanı və ona havadarlıq edən dövlətlərə ədalət, hüquq, milli qürur dərsi keçdi. Ötən ilin sentyabr ayında keçirilmiş lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə suverenliyimiz tam bərqərar edildi. Azərbaycan dövləti postsovet məkanında suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa edən ilk dövlət kimi tarixə düşdü.

Ölkə başçımız 2021-ci il dekabrın 10-da keçirilən Azərbaycan Ordusunun Zə-

fər paradında deyib: "Bu zəfər tarixi zəfərdir. Azərbaycan xalqı bu günü 30 ilə yaxın müddət ərzində gözləyirdi, 30 ilə yaxın müddət ərzində Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirdi. Mən dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət edərkən deyirdim ki, biz daha güclü olmalıyıq. Və nəyi nə vaxt, necə etmək lazımdır, biz bilirik. Həyat göstərdi ki, vaxtında addımlar atdıq, bütün gücümüzü səfərbər edərək bir dəmir yumruq yaradıb düşməni məğlub etdik. Müharibə dövründə mən deyirdim ki, bizim dəmir yumruğumuz həm birliymizi, həm də gücümüzü təcəssüm etdirir. Azərbaycanın müzəffər Ordusu öz tarixi missiyasını yerinə yetirdi, Ermənistanı məğlub etdi". Dövlət başçısı İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə hər bir səfəri, nitqində yer alan çağırışlar, dünyaya mesajlar Azərbaycanlı olan hər bir fərdi daha da ruhlandırır, gələcəkdən gözləntisini artırır. Əzəmətli bayrağımızın dalğalandığı Şuşada, Xankəndidə və digər əzəli ərazilərimizdə bu gün bayram ab-havası var. Daha bu yerlərdən atəş səsi və bant qoxusu gəlmir. Yurdun öz doğma sahibləri qurub-yaradır.

Ali Baş Komandanın vurğuladığı "Dəmir yumruq" daha möhkəm, ölkəmizin müstəqilliyi isə əbədidir. Məhz bunun məntiqi nəticəsidir ki, 100 ildən çox olan dövlətçilik tariximizdə ilk dəfə vahid, müstəqil, konstitusiyaya quruluşunu bütün ərazilərində bərpa edən Azərbaycana şahidlik edirik. Kənar təzyiqlərə rəğmən, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin güclü siyasi qətiyyətini aydın görürük. Ölkə başçısı bütün təzyiqlərə sinə gəlir və vaxtında atılan diplomatik addımlarla Qələbələrə Qələbələrə irəliləyir.

Nurlan ABDALOV,
"Respublika".

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

İkinci Qarabağ müharibəsindəki parlaq qələbə, 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirilən uğurlu antiterror tədbirləri, bu günlərdə Rusiya sülhməramlı kontingentinin Qarabağı tərk etməsinin ardınca 4 kəndin Azərbaycana qaytarılması Prezident İlham Əliyevin xalqımıza verdiyi növbəti müjdədir. Hələ Vətən müharibəsinin gedişində "nəyi necə, nə vaxt etmək lazımdır, bunu mən bilirəm", - deyə dövlət başçısı hər keçən gün ölkəmizi bir addım da irəli aparır və qazandığı uğurlarla həmin sözlərin həyatiliyini daim aktual olaraq öz qüvvəsində saxlayır.

Prezident İlham Əliyev qeyri-anklav 4 kəndin qaytarılmasını 2020-ci ildən başlayaraq gündəmə gətirib. İkinci Qarabağ müharibəsindəki Şanlı Qələbə də imkan verdi ki, bu istiqamətdə ardıcıl işlər aparılsın. Bu ilin yanvar ayında yerli telekanallara müsahibə verən ölkə başçısı 90-cı illərin əvvəllərində ermənilərin işğal etdiyi 8 Azərbaycan kəndinin qaytarılması zərurətini qeyd etmişdi: "... O kəndlər ki, anklav kəndlər deyil, həmin dörd kənd Azərbaycana qeyd-şərtsiz qaytarılmalıdır. O kəndlər ki, anklav kəndləridir, - çünki Ermənistanın bir anklav kəndi Azərbaycan ərazisindədir, - həmin kəndlərlə əlaqədar ayrıca bir ekspert qrupu yaradılmalıdır və o,

QALIB LİDERİN NÖVBƏTİ DİPLOMATİK UĞURU

müzakirə edilməlidir. Biz hesab edirik ki, bütün anklavlar qaytarılmalıdır. Bu anklavlara gedən yollarda şərait olmalıdır və bu anklavlara orada yaşayan insanlar yerləşdirilməlidir".

Aprelin 19-da əldə olunmuş razılıq sərhədlərin delimitasiyası istiqamətində atılan ilk addımdır. Qərarda istinad nöqtəsi isə 1991-ci ildə bağlanan Alma-Ata Bəyannaməsi əsas götürülür. Lakin razılaşmada göstərilir ki, əgər gələcəkdə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün və dövlətlərə-rası münasibətlərin qurulması haqqında Sazişdə başqa cür qərara gəlinərsə, o zaman Əsasnamənin müvafiq bəndi bu Sazişlə müəyyənləşdirilməsi prinsiplərinə uyğunlaşdırılacaq.

Qeyd edək ki, delimitasiyanın məhz bu istiqamətdən başlanması Azərbaycanın təkidi ilə baş tutub. Bu gün Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh danışıqları istiqamətində hansısa bir irəliləyiş əldə olunursa, bunun rəsmi Bakının təşəbbüsləri əsasında həyata keçirildiyini əminliklə deyə bilərik. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Vətən müharibəsi başa çatdıqdan sonra Azərbaycan Ermənistanla 5 baza prinsipindən ibarət "Sülh müqaviləsi" layihəsi təqdim edib. Həmin təklifdə dövlətlərin bir-birlərinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığı və siyasi müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanıması, eləcə də dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası ilə yanaşı digər məsələlər yer alıb.

Azərbaycan 4 kəndi dinc yolla qaytararaq, uzun müddətli ki, Qərb mediasının və institutlarının tirajladığı "müharibə" dedici-qodularının da əsassız olduğunu sübut etdi. Fransa başda olmaqla Qərb dövlətlərinin intensiv olaraq "Azərbaycan Ermənistanla hücum etməyə hazırlaşır" "proqnoz"ları da beləcə iflasa uğradı. Kəndlər ətrafında müharibənin başlanması gözləntiləri olsa da, razılığın əldə edilməsi bölgədə sülh gündəliyinin hələ də davam etdiyini göstərir. Bununla yanaşı, komissiyanın 8-ci görüşünün müsbət məcrədə keçməsi ikitərəfli formatın rəsmi Bakı və İravan arasındakı problemlərin həllində daha effektiv olduğu qənaətinə gəlməyə imkan verir. Azərbaycan hər zaman məsələnin bu istiqamətdə, yeni təbətək formatda həllinin tərəfdarı olub. Çünki bu günə qədər iki ölkə arasında vasitəçilik etməyə çalışan siyasi mərkəzlər sülh prosesindən daha çox regiondakı öz maraqlarına xidmət ediblər. Azərbaycan xüsusilə ABŞ və Al-ni bu prosesdən kənar saxlamaqla, Ermənistanla qarşılıqlı şəkildə anlaşıaraq məsələni birgə həll etdi.

Xatırladaq ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında ilk belə addım ötən il dekabrın 7-nə təsadüf etmişdi. Həmin gündə hər iki ölkə birgə açıqlama yayaraq bütün dünyanın diqqət mərkəzində olmuşdu: "Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası regionda çoxdan gözlənilən sülhün əldə olunması üçün tarixi fürsətin yarandığı fikrini bölüşür. İki ölkə münasibətləri normallaşdırmaq, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə hörmət əsasında sülh sazişinə nail olmaq niyyətini bir daha təsdiq edir". Belə bir açıqlama ilə hər iki tərəf qarşılıqlı, heç bir vasitəçiyə ehtiyac olmadan əsrlərdə saxlanılan hərbiçiləri azad etmişdi.

Musa BAĞIRLI,
"Respublika".

RƏYLƏR, MÜLAHİZƏLƏR

QƏLƏBƏDƏN QƏLƏBƏYƏ

Prezident İlham Əliyevin siyasəti Azərbaycana uğurlar gətirməkdə davam edir. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra bir güllə atılmadan Ləçin, Kəlbəcər və Ağdam rayonları işğaldan azad olunduğu kimi, bu gün erməni işğalı altında qalmış dörd anklav olmayan kəndimiz də qaytarılır.

Azər BADAMOV,
Milli Məclisin deputatı.

Qərb sərhədlərimizin delimitasiyası prosesinə mane olmağa çalışırdı. Amma ölkə başçımızın dəyişməz mövqeyi və siyasi iradəsi Ermənistanı delimitasiyaya məhz Qazax rayonundan başlanmasına razı salmasına yol açdı. Azərbaycan üç il yarım əvvəl müharibənin başa çatdığını və qalan məsələlərin sülh danışıqları yolu ilə həll olunmasını dəstəklədiyini bəyan etsə də, Qərb Azərbaycanın Ermənistanı yenidən hücum edəcəyi ilə bağlı reallığa söykənməyən texribat xarakterli informasiyalar döviyyəyə buraxmaqda davam edirdi. Bu gün dörd kəndimizin qaytarılması prosesinin baş tutması Azərbaycanla Ermənistan arasında aparılan ikitərəfli danışıqların daha uğurlu olduğunu sübut edir. Qərb bizim işlərimizə qarşısına, biz öz münasibətlərimizi qısa zaman kəsiyində formalaşdırma bilərik.

Bəzi fikir ayrılığı yaradan məsələləri də bizim öz aramızda həll etməyimizdə heç bir problem görmürəm. Azərbaycanla Ermənistan arasında delimitasiya prosesinin uğurla davam etdirilməsi ölkələrimizi sülhə daha da yaxınlaşdırır. İnancım ki, yaxın zamanda ölkələrimiz əməkdaşlıq və qonşuluq münasibətlərinin formalaşması mərhələsinə keçid edəcəkdir. Təbii ki, bütün bu uğurların müəllifi Prezident İlham Əliyevdir.

Daha bir Zəfər salnaməsi

Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın səkkizinci görüşünün nəticəsi olaraq 4 kəndimizin qaytarılmasına nail olundu.

Elçin MİRZƏBƏYLİ,
politoloq.

Yeni dövrə Zəfərlə qədəm qoyan xalqımız tarixi anlara şahidlik edir. Xüsusilə Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz qalibiyyətin ardınca qüdrətli Azərbaycan dövləti yeni uğurlara imza atır. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azad edilməsi nəticəsində ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası 30 ilə yaxın davam edən doğma yurd həsrətini sona çatdırdı. Ardınca ötən ilin sentyabr ayında keçirilən lokal antiterror tədbirləri nəticəsində qüdrətli Azərbaycan dövləti öz suverenliyini tam bərpa etdi. Separatizmin kökü ölkəmizdə birdəfəlik kəsildi.

Vətən müharibəsindəki Zəfərimizə qədər insanlarda belə bir təsəvvür yaranmışdı ki, Qarabağ düyününün açılması üçün hələ uzun illər lazım gələcək. Lakin Azərbaycan xalqının qələbə ezmi, Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə dövlətimizin apardığı uğurlu siyasət torpaqlarımızın tezliklə azad edilməsinə, ədalətin bərpa olmasına gətirib çıxardı. Xüsusi qeyd edilməlidir ki, qeyri-anklav kəndlərimizin geri qaytarılması məsələsi məhz 2020-ci ildən bu yana daim diqqət mərkəzində saxlanılırdı. Bir güllə belə atılmadan əldə etdiyimiz Zəfər məhz "nəyi necə, nə vaxt etmək" lazım olduğunu bilən Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ardıcıl, sistemli və düşünülmüş siyasətinin nəticəsi kimi tarixə qızıl hərflərlə yazıldı.

Xatırladım ki, ötən müddət ərzində anti-Azərbaycan dairələri daim gərginlik yaratmaqla bu prosesə kölgə salmağa çalışırdılar. Məhz dörd kəndin azad edilməsi müxtəlif qüvvələrin regionda suni qarşıdurma yaratma cəhdlərinin iflası deməkdir. Eynilə 44 günlük Vətən müharibəsi və lokal antiterror tədbirlərində olduğu kimi, bu dəfə də Azərbaycanın regional lider dövlət olması öz təsdiqini tapır. Bu, bir daha sübut edir ki, Azərbaycan qarşısına qoyduğu hədəflərə nail olmağa qadirdir.

Bir ailənin iki övladı

Azərbaycan-Türkiyə dostluğu, qardaşlıq, müttəfiqlik əlaqələri bütün sahələrdə inkişaf edir, çətin, xoş günlərin dostları hər zaman bir-birinin yanında.

Bu ilin yanvarında yerli televiziya kanallarına müsahibəsində Prezident İlham Əliyev müxbirlərdən birinin bir neçə il əvvəl Davos İqtisadi Forumunda moderatorun: "...Azərbaycan Prezidenti olaraq siz ilk növbədə, kime zəng edərdiniz?" - sualını təkrar edərək: "Bu gün dövlət müstəqilliyini, suverenliyini bərpa etmiş bir liderə həmin sualı vermək istəyirəm. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi siz kime zəng edərdiniz?" - sualına dövlət başçısı belə cavab vermişdi: "...Amma yəqin bu gün əgər hansısa ciddi bir məsələ ölkəmiz qarşısında dursa, əlbəttə, ilk növbədə qardaşım Rəcəb Tayyib Ərdoğanla zəng edərdim, onu məlumatlandırardım". Bax, bu da dostluğun, qardaşlığın daha bir gözəl nümunəsi.

Bəzən dövlətlər, millətlər, xalqlar da sınağa çəkilir, dostluq, qardaşlıq münasibətləri də həmin dar, çətin günlərdə yaranır, möhkəmlənir. Azərbaycan-Türkiyə tarixinə belə çətin sınaqlardan çox çıxıb, yeddi min illik türk tarixinin bu soydan olanlara qürur yaşatdığı məqamlar da çoxdur. Qədim tarixə, dövlətçilik ənənələrinə malik olan xalqların əcdadlarımızın yolunu davam etdirməklə ən yeni tariximizin qızıl səhifələrini yazırlar.

2023-cü il martın 16-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Ankarada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları'nın Fövqəladə Zirvə görüşündə dövlət başçısı deyib: "Türkiyə son 20 ildə Cümhuriyyətin Rəcəb Tayyib Ərdoğanın liderliyi ilə böyük və şərəfli yol keçmiş, dünyada söz sahibi olmuş, güc mərkəzinə çevrilmişdir. Bu gün dünyada Türkiyə ilə hesablaşmaq və ona hörmət edirlər. Türkiyənin hərbi gücünü, müdafiə sənayesi sahəsində böyük uğurlarını indi dünyada hər kəs görür. Bu illər ərzində Türkiyədə davamlı sabitliyin təmin olunması ölkənin inkişafı üçün, Türk dünyası üçün önəmli şərt... Əminəm ki, əziz qardaşım bundan sonra da uzun illər ölkəmizin arasındakı qardaşlıq əsasında qurulmuş əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə böyük töhfələr verəcəkdir".

Məhz elə bu xidmətlərinə görə də Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Türk Dünyasının Ali Ordeni" ilə təltif edilib, Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri də məhz sayın Ərdoğanın hakimiyyətə gəlişindən sonra ən yüksək inkişaf mərhələsinə çatıb. İki ölkə arasında hərbi sahədə əməkdaşlığın nəticələri

Azərbaycan-Türkiyə liderlərinin mütəmadi xarakter alan telefon zəngləri yüksək etimadı, dünyaya verilən mesajı ifadə edir

İkinci Qarabağ müharibəsində də ha aydın göründü. Əlbəttə ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Türkiyə Prezidenti, dövlət adamları, ilk gündən son günə qədər Azərbaycanın yanında oldu. Onun verdiyi siyasi və mənəvi dəstək sadəcə xalqımıza həmrəylik ifadəsi deyildi, müharibəyə qarşımaq istəyənlərə ciddi bir mesaj idi. Türkiyə Prezidenti tez-tez zəng edir, müharibənin gedişatı ilə maraqlanırdı. Təsədüfi deyil ki, tarixi Şuşa qələbəsi münasibətilə dövlət başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevi ilk təbrik edən də məhz Rəcəb Tayyib Ərdoğan olub.

2023-cü ilin fevralında qardaş ölkədə baş verən yeraltı təkanlardan sonra Türkiyə liderinə zəng vurub başsağlığı verən Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə zəlzələ bölgəsinə ilk humanitar yardım da Azərbaycandan göndərildi. Xalqımız Türkiyənin acısını öz acısı bildi, ölkəmizdə yardım kampaniyasına başlanıldı. Azərbaycanın bu dəstəyini Türkiyə Prezidenti yüksək qiymətləndirdi.

Azərbaycanla Türkiyə arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq yalnız ölkəmizin silahlı qüvvələrinin gücləndirilməsi deyil, eyni zamanda bölgədə sülh və təhlükəsizliyin təmin edilməsi baxımından da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. 2010-cu il sentyabrın 15-də imzalanmış "Azərbaycan və Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq

Şurasının yaradılması" haqqında Birgə Bəyannamə əlaqələrin inkişafında yeni mərhələnin əsasını qoydu. Bu əlaqələr artıq ən yüksək inkişaf mərhələsindədir.

Bu gün dünyada gərginliyin artması fonunda təşkil olunan müdafiə sənayesi sərəncamı böyük ekspertlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Cənubi Qafqazdakı vəziyyət, Rusiya-Ukrayna, İsrail-Fələstin müharibələri, Balkan yarımadasında, Aralıq dənizində Türkiyə və Yunanistan arasında gərginliyin artması ehtimalı, Qərb blokunun Cənubi Qafqaza müdaxilə cəhdinin güclənməsi Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığında yeni yanaşmaları zəruri edir.

2022-ci ilin sentyabrında Bakıda keçirilən IV Beynəlxalq ADEX-2022 sergisində bu baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb edir. Həmin ilin oktyabrında İstanbulda təşkil olunan "SAHA EXPO 2022" müdafiə, aerokosmik və kosmik sənayesi sergisini ziyarət edən Türkiyə Müdafiə Sənayesi İdarəsinin rəhbəri İsmayıl Dəmir deyib: "Bu gün Azərbaycanla Türkiyə arasında qardaşlığımız da buradadır. İki ölkə arasında müdafiə sənayesi sahəsində əməkdaşlıq uğurla davam etdirilir və daha da yüksək səviyyəyə çatdırılacaq. Azərbaycanla Türkiyə arasında da müdafiə sənayesi sahəsində yeni razılaşmaların olacağı qənaətdəyəm. Türkiyənin nəyi varsa,

Azərbaycan da onlara sahibdir. Burada gördüyünüz nələr varsa, onlara Azərbaycan tərəfindən hansı tələb, ehtiyac olduğu təqdirdə, istənilən səviyyədə danışıqlar aparacağıq, bu məsələləri müzakirə edəcəyik".

Bu gün "Yurdda sülh, cahanda sülh" çağırışı ilə birgə addımlayan Azərbaycan-Türkiyə dünyada baş verən proseslər fonunda iki ölkə arasında əlaqələrin genişləndirilməsində maraqlıdır. Prezident İlham Əliyev martın 15-də andiçmə mərasimində çıxışı zamanı bu həssas məsələyə toxunaraq iki ölkənin beynəlxalq təşkilatlarla bağlı bundan sonra da öz addımlarını birgə atacağını, ilk növbədə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində söyləri davam etdirəcəyini və bunun prioritet olduğunu deyib. "Bu, bizim üçün əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır", - deyən dövlət başçısı haqlı olaraq vurğulayıb: "Əgər kimsə hesab edir ki, biz başqa yerdə ailə axtarmalıyıq, deyə bilərəm ki, bizi heç yerdə gözləməyirlər və bunu artıq gizlətmirlər".

Azərbaycan-Türkiyə. Bir ağacın iki qolu, bir ananın iki oğlu, böyük bir ailənin iki ulu övladı... Tarixən belə olub və dünya durduqca belə də davam edəcək...

Zümrüd QURBANQIZI,
"Respublika".

Azərbaycanın faydalı əməkdaşlıq çağırışları

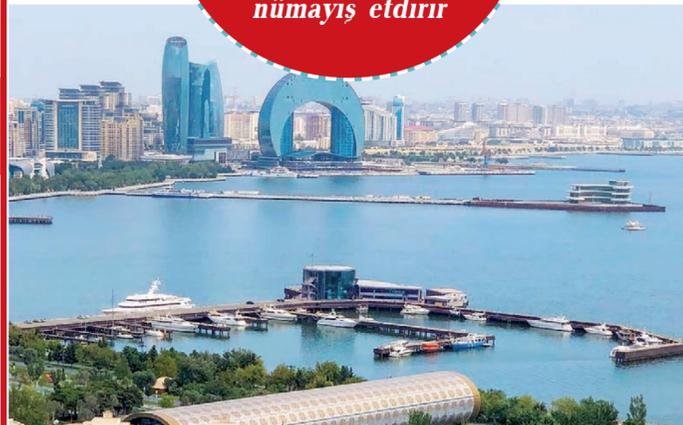
(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Azərbaycan ən ziddiyyətli beynəlxalq münasibətlər fonunda belə bu xəttdə sadıqlığını nümayiş etdirir. Məhz bu gün dünya Azərbaycanın regionda liderliyini qəbul edir, irəli sürdüyü təşəbbüslərə öz dəstəyini verir. Beynəlxalq münasibətlər sisteminin əsas aktorları ilə barəbərhuquqlu əməkdaşlıq əlaqələrinə daha da genişləndirən ölkəmiz dünya miqyasında böyük hörmət və nüfuz malikidir.

Cənubi Qafqazın qalib ölkəsi kimi Azərbaycanın üzünə böyük tari-

ropa bazarlarına çıxarılır. Mərkəzi Asiya ölkələrinin də bu layihəyə qoşulması üçün əməli addımlar atılır. Bu, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, TANAP və TAP boru kəmərlərinin fealiyyətində təsdiqini tapır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizin Şimal-Cənub beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinə qoşulması da iqtisadi və siyasi baxımdan olduqca səmərəlidir. Dünyanın iki böyük qitəsinin Azərbaycanla keçməklə birləşdirən Şimal-Cənub dəhlizi çox funksiyalıdır. Bu dəhlizin strukturu damir yolu ilə yanaşı, avtomobil və dəniz yolları da daxildir.

Ölkəmiz ən ziddiyyətli beynəlxalq münasibətlər fonunda belə bu xəttdə sadıqlığını nümayiş etdirir

xi məsuliyyət düşür. Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici və daxili siyasəti sayəsində Azərbaycan təhlükəsiz ölkə olaraq tanınır. Dünyada etibarlı tərəfdaş kimi imicini saxlayan Azərbaycan qonşu ölkələrlə müxtəlif platformalarda əməkdaşlıq əlaqələri quraraq mövcud münasibətləri daha da möhkəmləndirir. Qüdrətli ordu, güclü iqtisadiyyat, beynəlxalq arenada yüksək mövqe, müstəqil xarici siyasət və qalib ölkə. Bu, öz tarixinin ən güclü dövrünü yaşayan Azərbaycanın bugünkü realıqlarıdır. Yeni əsrin yeni lideri İlham Əliyev Azərbaycanın həm siyasi-iqtisadi, həm də hərbi cəhətdən qüdrətli, dünyada söz sahibi olan dövlətə çevirib. Bu güc sayəsində Qarabağın 30 il davam edən işğalına 44 gündə son qoymaq mümkün oldu.

Postmüharibə dövrünün gündəliyini Azərbaycan lideri dikte edir. Beynəlxalq güclər, dünyanın böyük dövlətləri regionda yaranmış yeni realıqları qəbul edir. Prezidentimizin cəsarətli, təmkinli addımları, taleyüklü məqamlarda nümayiş etdirdiyi qətiyyət və prinsipiallıq bizi qələbədən-qələbəyə aparır. Prezident İlham Əliyev təşəbbüsləri ilə regionda mühüm əməkdaşlıq platformaları yaradıb ki, bu da beynəlxalq ekspertlər tərəfindən bölgənin inkişafında və təhlükəsizliyində mühüm amil kimi qiymətləndirilir.

"Bizim xarici siyasətimizdə dəyişiklik edilməyib. Burada hər hansı yeni bir siyasətdən söhbət gedə bilməz. Ancaq təbii ki, dünyada vəziyyət dəyişir və bizim xarici siyasət təşəbbüslərimiz də ona uyğunlaşdırılır. Amma bizim xarici siyasətimiz sabit, proqnozlaşdırıla bilən və müstəqil siyasətdir. Xarici siyasətimiz bizim milli maraqlarımıza əsaslanır". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev VII Qlobal Bakı Forumunun açılışındakı nitqində bildirib.

Dövlət başçısı qeyd edib ki, bütün dövlətlərlə sıx münasibətlərin qurulması xarici siyasətimizin prioritetidir. Bu, tərəfdaşlıq, qarşılıqlı əməkdaşlıq, regionumuzda sabitliyə yönəlməli siyasətdir. Təşəbbüslərimiz davam edir, beynəlxalq qurumlarla səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri ölkəmizin global imicinin formalaşmasında müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın 155 dövlətin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilməsi, həmçinin 120 dövlətin təmsil olunduğu Qoşulma Hərəkatına 4 il sədrlik etməsi ölkəmizin dünya miqyasındakı nüfuzunun göstəricisidir.

Ölkəmizin BMT-dən sonra ikinci ən böyük təsisatı olan Qoşulma Hərəkatına sədrliyi dövründə Prezident İlham Əliyevin peyvənd millətçiliyi ilə bağlı irəli sürdüyü təşəbbüsün BMT Baş Assambleyasında dəstəklənməsi, Hərəkatın tarixində ilk dəfə olaraq, bu təsisatın müdafiə sahəsində Baş Assambleyanın Xüsusi Sessiyasının çağırılması xarici siyasətimizin ən böyük uğurlarından biri hesab olunur. Azərbaycan məsuliyyətli ölkə və Qoşulma Hərəkatının fəal sədri olaraq bu təsisatın institusional inkişafına böyük töhfələr verir.

Qlobal enerji dinamikasının dəyişdiyi və geosiyasi qeyri-müəyyənləşmənin artdığı bir dövrdə Azərbaycanla Avropa İttifaqı (Aİ) arasında qarşılıqlı faydalılığa əsaslanan strateji tərəfdaşlıq diqqət çəkir. Azərbaycan nefti və qazı bu gün Av-

ki, onlar Azərbaycandan keçməklə reallaşacaq və yüklərin tranzit keçidini təmin edəcək. Dəhliz 3 böyük su hövzəsini - Fars körfəzi, Xəzər və Qara dənizləri birləşdirmək imkanına da malikdir.

Ötən il iyulun 18-də Avropa Komissiyası Prezidentimizin ölkəmizə səfəri çərçivəsində Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında "Avropa Komissiyası tərəfindən təmsil olunan Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan Respublikası arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması bu sahədə atılan mühüm addımlardan biridir. İmzalanmış sənədlər ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində əhəmiyyətli və etibarlı tərəfdaş olduğunu təsdiqləyir.

Bu il mart ayının 1-də Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları ciddi məqamlarla yadda qaldı. Avropa İttifaqının 23 ölkəsinin, bir sıra beynəlxalq təşkilatların və maliyyə qurumlarının nümayəndələrinin qatıldığı mötəbər tədbirin məhz Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın böyük uğurlara imza atmış tərəfdaş ölkə olmasının göstəricisi idi. Ölkəmiz etibarlı nəqliyyat dəhlizlərinin təmin edilməsi və karbohidrogen ehtiyatlarının dünya bazarlarına ixracının saxələndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü siyasət həyata keçirir. Belə bir strategiya ölkənin global enerji bazarında mühüm oyunçularından birinə çevrilməsinə imkan yaratmaqla yanaşı, həm də dünyanın mövcud enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfə verir. Mübaligəsiz demək olar ki, Azərbaycan bu gün "köhnə dünya"nın yeni enerji xəritəsinə çəkir. Bu cür enerji potensialından istifadəni prioritet istiqamətə yönəldən Azərbaycan Prezidenti qısa müddətdə təşəbbüskarı olduğu Yaşıl Enerji Məşvərət Şurasını da etibarlı tərəfdaşlığın əsas müzakirə predmetinə çevirib. Bu sahədə ilk addım kimi ötən il dekabrın 17-də Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında "Yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzalanıb. Saziş əsasən Azərbaycanın istehsal etdiyi ("yaşıl enerji") elektrik enerjisi kabeli Qara dəniz dibi ilə çəkilərək Avropaya çatdırılacaq. Bu işə o deməkdir ki, Azərbaycan qoca qitənin enerji təhlükəsizliyinin daha dolğun şəkildə təmin edilməsində yaxından iştirak edəcək. Artıq bu istiqamətdə ölkəmizdə mühüm addımlar atılmağa başlanılıb. Xüsusilə, işğaldan azad olunmuş ərazilərin ölkə başçısı tərəfindən "Yaşıl enerji zonası" elan edilməsi tərəfdaş şirkətlərin bu işə marağını artırıb.

Ötən ilin dekabr ayında dünya ölkələri ən böyük beynəlxalq konfransın (COP29) Bakıda keçirilməsi haqqında yekdil qərar qəbul edilib. Bu, Azərbaycan və onun liderinə dünya ictimaiyyəti tərəfindən göstərilən böyük hörmət və rəğbət ifadəsi olmaqla, eyni zamanda ölkəmizin "yaşıl enerji"yə keçidə verdiyi böyük dəyərdir. 2024-cü ilin Azərbaycanında "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi təkə ölkəmiz deyil, bütün dünya üçün global çağırışdır.

Mustafa KAMAL,
"Respublika".

G7-nin açıq-aşkar ayrı-seçkiliyə yol verməsi insan hüquqlarına ziddir

"Yeddiilər qrupu" (G7) ölkələrinin xarici siyasət idarələri rəhbərlərinin aprelin 17-19-da İtaliyanın Kapri adasında keçirilmiş görüşünün yekununda verilmiş bəyanatda "qaçqınların" qayıdış hüququnun təmin edilməsi ilə bağlı Azərbaycana çağırış edilsə də, Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların qayıdış hüququnun təmin edilməsi ilə bağlı bu ölkəyə oxşar çağırış edilməmişdir.

Bu barədə Qərbi Azərbaycan İcmasının bəyanatında deyilir.

Bildirilir ki, bu, Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlılara münasibətdə etnik və dini əsasda ayrı-seçkilikdir. Qərbi Azərbaycan İcması G7-də təmsil olunan bütün dövlətlərə, eləcə də Avropa İttifaqına azərbaycanlıların Ermənistana qayıdış hüququna dəstək verməsi ilə bağlı dəfələrlə müraciət edib. Belə olan təqdirdə, G7-nin açıq-aşkar ayrı-seçkiliyə yol verməsi insan hüquqlarına ziddir və Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşması prosesinə zərər vurur.

"Qərbi Azərbaycan İcması G7 dövlətlərinin etnik və dini mənşəyindən asılı olmayaraq, bütün insanların hüquq və ləyaqətlərinin bərabərliyi prinsipinə hörmət etməyə, Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkiliyə yol verməməyə və onların qayıdış hüququna hörmət etməyə çağırır", - deyir bəyanatda vurğulanır.

Dövlət Xidməti Şamaxıda maarifləndirici tədbir keçirib

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti (SHXÇDX) Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə gənclər üçün zərərli vərdişlərin fəsadlarına həsr edilmiş konfrans keçirib. Tədbirdə Dövlət Xidmətinin əməkdaşları ilə yanaşı, Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları və bir sıra dövlət qurumlarının məsul şəxsləri iştirak edib.

Qurumun ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumatla görə, mərasimdə çıxış edən SHXÇDX-nin Çağırışçadəkəri hazırlıq idarəsinin rəisi, polkovnik-leytenant Füzuli İsmayilov gənclər arasında zərərli vərdişlərin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə görülən işlər barədə danışıb. Yeni-

yermə və gənclər arasında sağlam həyat tərzinin təbliği, onların həyat üçün zərərli olan adətlərdən uzaqlaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin davamlılığının zərurliyini vurğulayıb. Həmçinin sabahılığının zərurliyini vurğulayıb. Həmçinin sabahılığının zərurliyini vurğulayıb. Həmçinin sabahılığının zərurliyini vurğulayıb.

Görüşdə iştirak edən Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, polkovnik Raqif İsrayilov 44 günlük Vətən müharibəsi ilə bağlı xatirələrini bölüşüb, gənclərə dəyərlı tövsiyələrini çatdırıb.

Müşfiq MİRZƏ,
"Respublika".

Mərkəzi Seçki Komissiyasının nümayəndə heyəti Maldiv Respublikasında parlament seçkilərini müşahidə edəcək

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti 2024-cü il aprelin 21-də Maldiv Respublikasında keçiriləcək parlament seçkilərini müşahidə etmək məqsədilə paytaxt Male şəhərinə səfərə yola düşüb.

Bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və kommunikasiya şöbəsinə verilən məlumatla görə, Mərkəzi Seçki Komissiyası nümayəndə heyətinin

sözündən seçkilərdə beynəlxalq müşahidəçi qismində iştirakı Maldiv Respublikası Seçki Komissiyası sədrinin vəzifəsinə əsasən reallaşdırılır. Səfər zamanı Mərkəzi Seçki Komissiyasının nümayəndələri parlament seçkilərinə hazırlıqlarla tanış olacaq və səsvermə məntəqələrində seçki günü proseslərini müşahidə edəcəklər. MSK-nın sədri Məzahir Pənahovun Maldiv Respublikası Seçki Komissiyasının sədri Fuvad Tovfeek, habelə seçkilərin müşahidəsinə qatılan təşkilatların və xarici ölkələrin seçki idarəetmə orqanlarının rəh-

bərləri ilə görüşlər keçirməsi, qurumlararası əməkdaşlıq imkanları, əlaqələrin dərinləşdirilməsinin inkişaf perspektivləri və qarşılıqlı maraqların qarşılaşdırılması barədə müzakirələr aparılması nəzərdə tutulur.

"Respublika".

Milli Məclisdə 14 məsələ müzakirə olunub, müvafiq qərarlar verilib

Aprel 19-da Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə Milli Məclisin yaz sessiyasında növbəti plenar iclası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasın gündəliyi qəbul edildikdən sonra cari məsələlərin müzakirəsi aparılıb.

Müzakirələrdə parlamentin komitə sədri Zahid Oruc, deputatlar Sahibə Qafarova, Razi Nurullayev, Nizami Səfərov, Azər Badamov, Ceyhun Məmmədov, Fəzail Ağamalı, Musa Qasımlı, Bəhrux Məhərrəmov, Etibar Əliyev çıxış ediblər.

Deputatlar Fransanın Azərbaycanı ziyarətində səfirinin məsləhətləşmələri üçün geri çağırılması məsələsinə münasibətlərini bildirdilər.

Müzakirələrdə, habelə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində müvafiq yerləşdirilən Rusiya sülhməramlı kontingentinin ölkəmizdən çıxarılması məsələsinə toxunulub. Bildirilib ki, bu, Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli və prinsipial siyasətinin nəticəsidir. Vurğulanıb ki, ABŞ-in bu proseslə bağlı qeyri-obyektiv mövqeyi təəssüf doğurur.

Gündəliyəndə 14 məsələnin yer aldığı iclasın birinci məsələsi Hesablama Palatasının 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında hesabatı olub. Hesabat Palatanın sədri Vüqar Gülməmmədov təqdim edib. O bildirib ki, 2023-cü il üzrə hesabat "Hesablama Palatası haqqında" Qanuna, "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsi"ne əsasən, beynəlxalq standartların tələbinə uyğun olaraq hazırlanıb.

Parlamentin İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili hesabatla bağlı fikirlərini açıqlayıb.

Məsələ ətrafında müzakirələrdə çıxış edən deputatlar hesabatla bağlı fikir və qeydlərini açıqlayıblar. Parlamentin komitə sədri Tahir Mirkişili, Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov səsləndirilən fikirlərə münasibət bildirdilər.

Sonra Hesablama Palatasının 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında hesabat səsə qoyularaq nəzərə alındı.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova gündəliyin növbəti altı məsələsinin üçüncü oxunuşda qanun layihələri olduğunu bildirdi.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamal Cəfərov "Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə"də, Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Mələhət İbrahimqızı "Əmək pensiyaları haqqında" Qanunda, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Əminə Ağazadə İnzibati Xətalər Məcəlləsində, komitə sədri Tahir Mirkişili Vergi Məcəlləsində, "Sosial sığorta haqqında", "Gömrük tarifi haqqında", "Reklam haqqında" qanunlarda, həmçinin Mülki Məcəllədə və "İpoteka haqqında" Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrini təqdim ediblər. Bu sənədlərlə bağlı müvafiq komitələrin rəyləri dinləndikdən sonra qanun layihələri üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

Gündəliyin növbəti məsələsi "Media haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə (üçüncü oxunuş) qanun layihəsi olub. Sənəd Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə təqdim edilib.

Məsələ barədə İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc məlumat verib.

Milli Məclis sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli sənədlə bağlı bu komitənin müsbət rəyini diqqətə çatdırıb və qanun layihəsi üçüncü oxunuşda səsə qoyularaq qəbul edilib.

Sonra ikinci oxunuşda olan beş məsələ təqdim edildi.

Müdafie, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri Daxili xidmət nizamnaməsinin təsdiq edilməsi haqqında", "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında", "Cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi (ekstradisiya) haqqında" və "Mədəniyyət haqqında" qanunlarda, Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev "Sosial sığorta haqqında" Qanunda və Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihələri barədə məlumat veriblər.

Müvafiq komitələrin rəyləri səsləndirildikdən sonra qanun layihələrə səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul olundu.

Növbəti iki məsələ - "Təhsil haqqında" və "Şəhidlərin əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında", "Çernobil qəzasının ləğvinə iştirak etmiş və həmin qəza nəticəsində zərər çəkmiş vətəndaşların statusu və sosial müdafiəsi haqqında", "Veteranlar haqqında", "Qaçqınların və məcburi köçkünlərin (ölkə daxilində köçürülmüş şəxslərin) statusu haqqında", "Validəymlərin itirimi və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında", "Peşə təhsili haqqında" və "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələri Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub.

Bu sənədlər haqqında məlumatı parlamentin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev verib.

Müzakirələrdə iştirak edən deputatlar məsələ ilə bağlı bezi fikir və qeydlərini söylədikdən sonra qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov "Dərman vasitələri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Qanunun icrası ilə əlaqədar bəzi qanunlarda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini (birinci oxunuş) təqdim edib.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü İlham Məmmədov, İqtisadi siyasət, sənəyə və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili məsələ ilə əlaqədar bu komitələrin müsbət rəy verdiyini bildirdikdən sonra qanun layihəsi səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul olundu.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova gündəliyin son iki məsələsinin birinci oxunuşda qanun layihələri olduğunu vurğulayıb. Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov "Ədliyyə orqanlarında qulluq keçmə haqqında" Qanunda dəyişiklik olunması barədə və "Xəzər dənizinin (gölünün) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsində sünü torpaq sahələrinin yaradılması haqqında" qanun layihəsini (birinci oxunuş) təqdim edib.

Komitə sədrliyi Tahir Mirkişili, Tahir Rzaev və Sadiq Qurbanov bu komitələrdə də məsələnin geniş müzakirə olunduğunu və müsbət rəy verildiyini diqqətə çatdırıblar.

Qanun layihəsi səsə qoyularaq birinci oxunuşda qəbul edildi. Bununla da Milli Məclisin plenar iclası başa çatdı. ■

Ulu Öndərə əbədi sevgi işığında

Hər bir xalqın taleyüklü anlarında lider böyük rol oynayır. Çünki insanları müqəddəs amallar uğrunda ətrafında birləşdirməyə və həyatı əhəmiyyət daşıyan vaxtlarda qətiyyətli addımlar atmağa qadir lider olmadan işıqlı yola çıxmaq mümkündür. Azərbaycanın müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra düşüncə fəlakətli vəziyyət məhz liderizliyin nəticəsi idi. Həmin ağır, təlatümlü günlərdə xalqın onu sevmə, qayğılarını və gələcəyini düşünən həqiqi liderə ciddi ehtiyacı vardı.

Sırr deyil ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin SSRİ rəhbərliyindən uzaqlaşdırılmasından sonra xalqımızın başı üzərində qara buludlar dolaşmağa başladı. Ulu öndərin Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvlüyündən və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsindən istefa verməsindən sonra xalqımız milli faciələr yaşadı. Məhz bundan sonra Kreml kluarlarında feallaşan ermənilər havadarlarının dəstəyi ilə Azərbaycana qarşı çirkin, işğalçı və cinayətkar fəaliyyətə başladılar.

1987-ci ildə artıq Heydər Əliyev siyasi səhnədə deyildi və xalqımıza qarşı diskriminasiya siyasəti açıq şəkildə göründü. Ulu Öndərin hakimiyyətdən getməsindən iki həftə keçməmiş erməni millətçiləri beynəlxalq və sovet mətbuatında "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti"nin Azərbaycandan ayrılaraq Ermənistanla birləşdirilməsi məsələsini qaldırdılar.

Qərbi Azərbaycanda tarixi torpaqlarında yaşayan 150 mindən artıq soydaşımızın deportasiyası, 20 Yanvar, Qarabağın işğalı, Xocalı soyqırımı kimi beşəri faciələr liderizliyi bir xalqın yaşadığı ağır fəlakətlər oldu. Azərbaycanın dahi övladı Heydər Əliyevin siyasi səhnədə olmaması nəticəsində 1990-cı ilin yanvarında xalqımız gülləbaran edildi və bu cinayəti gizlətmək məqsədilə İttifaq rəhbərliyinin bir-bəşə tapşırığı ilə ölkə informasiya blokadasına salındı.

Ümummilli Lider həyatını risk altına ataraq Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyindəki tarixi mətbuat konfransında Bakıya qoşun yeritmək qərarını bəşəri cinayət adlandırdı, eyni zamanda bu faciədə iştirak edənlərin cəzalandırılmasını tələb etdi. 20 Yanvar faciəsini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaqda Vətənə olan sədaqətini nümayiş etdirdi və böyüklüyünü, liderliyini, xalqına dərin bağlılığını sübuta yetirdi.

Ötən əsrin sonlarında övladlarının qanı-canı bahasına tarixi müstəqilliyini qazanan Azərbaycan naşı, uğursuz xarici və daxili siyasətin fonunda azadlığının itirilməsi təhlükəsinin, necə deyirlər, bir addımlığında idi. Ölkəni bürüyən kaos, qanunların işləməməsi, humanitar böhran, sosial narazılıq vətəndaş itaətsizliyi ilə nəticələnmişdi. Hakimiyyət uğrunda gedən mübarizə ölkəni vətəndaş müharibəsi astanasına gətirmişdi. Qarabağ işğal olunur, Bakıda işə kreslo davası gedir, ölkə separatizm alvunda çabalayırdı.

Xalq çox gözəl anlayırdı ki, dağılmaqda olan ölkəni belə bir şəraitdə yalnız böyük siyasətçi Heydər Əliyev xilas edə bilər. Beləliklə, ümumxalq teki və tələbi ilə yenidən siyasi hakimiyyətə gələn xalqın həqiqi fəvqəladə xidmətləri, qətiyyətli, cəsarətli qərarları ilə Azərbaycanı qorudu, bizi Vətənin vətəndaşı olmağın sevincini, qürurunu yaşatdı.

Ulu Öndər qısa müddət ərzində ölkəni xaosdan qurtardı, sabitliyi böyük çətinliklə bərqərar etdi, dövlət mexanizmini iflic vəziyyətdən çıxara bildi. Azərbaycanın xarici siyasət kursunu dəyişərək ölkəmizi sivil dünyaya inteqrasiya etmək respublikamızın gələcəyinə nəfəs verən neft müqavilələrini imzaladı, milli dirçəlişin maliyyə-iqtisadi əsaslarını yaratdı.

Bununla yanaşı, Ulu Öndər Heydər Əliyev demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu prosesini sürətləndirdi, vətəndaş həmrəyliyinə, xalqın milli birliyinə nail oldu və Azərbaycanı yeni imicdə dünyaya təqdim etdi. Ordu quruculuğu prosesini fəaliyyətinin prioriteti seçən dahi şəxsiyyət nizami ordunun yaradılması ilə bağlı təxirəsalınmaz islahatlar gerçəkləşdirdi və bir neçə dəfə cəbhə xəttinə səfər edərək və

ziyyəti yerində öyrəndi.

Peşəkar, vətənpərvər ordunun yaradılması Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında göstərdiyi misilsiz xidmətlərdən biridir. Bu gün Azərbaycan taleyinin ən bəxtəvər günlərini yaşayır. Çünki Qarabağ azaddır, ölkəmiz Prezident İlham Əliyevin yeniləmiş sərkərdəliyi ilə ərazi bütövlüyünü tam təmin edərək erməni separatizminə, işğalına əbədi son qoyub. Ölkə sevinci

Heydər Əliyev Fondunun uğurları

və qürur içindədir. Azərbaycan Cənubi Qafqazın vahid siyasi, iqtisadi, hərbi güc mərkəzidir.

Bütün bu uğurlar Ulu Öndərin böyük siyasətinin nəticəsi idi. Tarixə Azərbaycan dövlətinin qurucusu və xilaskarı kimi möhür vurmuş Heydər Əliyev ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında müstəsna rol oynamaqla əvəzsiz lider olduğunu bütün dünyaya sübut etdi və hər birimizin sevimlisinə, doğma insanına çevrilməklə tariximizə parlaq səhifəsini yaratdı. Bu gün xalqımızın sevimlisi fiziki olaraq sırımızda olmasa da, xalq, millət atası olaraq hər birimizin qəlbində yaşayır və əbədi yaşayacaqdır.

Ulu Öndərin xalqımızın milli-mənəvi sərvətinə çevrilmiş zəngin dövlətçilik irsi, fəaliyyəti dərinləndirən öyrənilir, araşdırılır. Bu konsepsiya dövlətimizin inkişafının yol xəritəsinə çevrilib.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycanda 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi, Ulu Öndərin əsasını qoyduğu ideya və strategiyaların, Dövlət proqramlarının öyrənilməsi, idarəçilikdə təbiiq istiqamətində həyata keçirilən konfranslar, elmi simpoziumlar onun göstəricisidir ki, Ümummilli Liderimizin siyasi irsi milli ideologiyamızın inkişafının ən uğurlu mənbəyidir.

Xalqımızın xilaskar övladının siyasi irsinin öyrənilməsi, təbliği ilə bağlı Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyəti xüsusi qeyd etmək lazımdır. Ulu Öndərin ruhuna dərin hörmət, ehtiram əlaməti olaraq 2004-cü ildə yaradılan Heydər Əliyev Fondu xalqımızın Ümummilli Liderinin Azərbaycançılıq məfkurəsinin arşadınında, onun ideyalarının təbliğində təkə ölkəmizdə

deyil, həm də qlobal arenada uğurlu, ideal platformaya çevrilib.

Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə 20 ildir ki, fasiləsiz fəaliyyət göstərən, necib və humanist bəşəri dəyərlərə söykənən, xalqımızın zəngin mənəvi-əxlaqi irsinin özündə ehs etdirən Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın bu böyük övladının parlaq ideyalarının əbədi yaşaması üçün misilsiz xidmətlər göstərir.

Ölkəmizdə elə sahə tapılmaz ki, onun problemlərinin çözülməsində, aradan qaldırılmasında, inkişafında Heydər Əliyev Fondunun xidmətləri olmasın. Elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və digər sahələrdə Fondun güdrüyü işlər inqilabi xarakter daşıyır, böyük məmnunluq doğurur.

Fondun fəaliyyət dairəsi yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, son dərəcə geniş və çoxşaxəlidir. Bu, dövlətimizin çəkilməməsi, dünya birliyinə inteqrasiyası, xalqımızın həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasətin öyrənilməsinə və təbliğinə dəstək verməkdir. Təsədü-

fi deyil ki, təsis olunduğu gündən etibarən Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın ictimai həyatında misilsiz rolunu nümayiş etdirərək özünü ölkədə analoqu olmayan bir təşkilat kimi təsdiq edib. Fondun həyata keçirdiyi sosial-mədəni işlər dövlətimizin inkişafına, Azərbaycanın dünyada öz layiqli yerini tutmasına yönəlib.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanda genişmiqyaslı və çoxtərəfli fəaliyyətlə yanaşı, uzun illərdir ki, müxtəlif layihələr həyata keçirir, beynəlxalq səviyyədə tərəfdaşlıq əlaqələrini inkişaf etdirir və bu təşəbbüslərin miqyası getdikcə genişlənir. Belə çoxşaxəli fəaliyyət də mədəniyyətlərarası və dinlərarası dialoqun inkişafına, humanitar sahədə ikitərəfli əlaqələrin dərinləşməsinə kömək edir.

2007-ci ildə Fond tərəfindən Ümumdünya İrs Siyahısına daxil edilməsi, Parisin Versal Sarayının parkında nümayiş etdirilib, lakin zaman və iqlim şəraiti ilə zədələnmiş iki abidənin bərpası həyata keçirilib. Digər mühüm layihə Strasburq Kafedralının XIV əsrə aid

beş vitraj pəncərəsinin bərpasıdır.

Bundan başqa, Fond İtaliya və Vatikanda tarixi-mədəni abidələrin qorunması üçün də bir sıra layihələr həyata keçirib. 2016-cı ildə Vatikanda Müqəddəs Sebastianın katakombalarında bərpa işlərinə başlanılıb. Bu layihənin həyata keçirilməsi Heydər Əliyev Fondunun xristian dünyasının incəsənətinə və mənəvi dəyərlərinə töhfəsi kimi qiymətləndirilir və Azərbaycanın dinlər, mədəniyyətlər arasında dialoqun qurulmasındaqı tarixi rolu ilə əlaqələndirilir. Fondun Romadakı digər layihəsi Kapitolin Muzeyindəki "Filosoflar Zalı"nın bərpasıdır.

2016-cı ildə Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Belçikanın Vatterloo şəhərində görkəmli Azərbaycan şairəsi Xurşidbanu Nəvəinin abidəsi ucaldılıb. Daha əvvəl, 2012-ci ildə Romanın məşhur Villa Borqeze parkında dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin abidəsi qoyulub. Heydər Əliyev Fondunun sayəsində Rusiyanın paytaxtında Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin - İmadəddin Nəsiminin və Mirzə Fətəli Axundovun sərvətinə abidə ucaldılıb.

Bolqarıstanın Veliko Tırnov şəhərində yerləşən, Bolqarıstan və Şərqi Avropada tarixi turizm mərkəzlərindən biri olan "Trapezitsa" Memorialı-Muzey Qoruğu Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bərpa edilib. Fond tarixi abidədə 158 metr uzunluğunda qərb divarının konservasiyası və bərpasını, 880 metr uzunluğunda turizm xiyabanının salınmasını, mədəni irs mərkəzinin yaradılmasını, ərazidəki orta əsrlərə aid 3 kilsənin təmiri və konservasiyasını həyata keçirib. 2016-cı ildə Mehriban xanım Əliyeva və Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva bu nadir qoruğun açılış mərasimində iştirak ediblər.

Bütün bu layihələr bir daha nümayiş etdirir ki, Azərbaycan müxtəlif xalqlar və mədəniyyətlər arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və səmərəli dialoqun təşviqi istiqamətində güdrüyü işlər bütün dünyada sülh və təhlükəsizliyə töhfə verir, mədəni müxtəliflik dəyərlərini təbliğ edir, qarşılıqlı anlaşmanın, multikulturalizmin və sivilizasiyalararası dialoqun təşviqində mühüm rol oynayır.

Eyni zamanda Azərbaycan haqqiyyətələri dünyada təbliği istiqamətində Fondun xidmətləri əvəzsizdir. Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanan "Xocalıya ədalət" beynəlxalq kampaniyası soyqırımın dünya ictimaiyyətinə tanıtılmasında mühüm xidmətlər göstərmişdir. Bundan başqa, 44 günlük Vətən müharibəsində və ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası ilə nəticələnən antiterror tədbirləri zamanı informasiya savaşında Heydər Əliyev Fondunun nümunəvi fəaliyyəti hamımızı qürurlandırır.

Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə Heydər Əliyev Fondu bu gün, hər şeydən əvvəl, son ümid yeri, xeyrixah aksiyaların, marafonların məkanı, insanlığın, xeyrinin şərəf qalibi gəlməsi, nicat qaydasıdır.

Ümummilli lider Heydər Əliyev də xalqın son ümid yeri, xilaskarı idi. Zülmətləri yararaq xalqımızı aydınlığa, işığı apararı dahi şəxsiyyət Azərbaycan və hər bir azərbaycanlı üçün təkə xilaskar olmadı, həm də valideyn, qayğıkeş, nümunəvi ata oldu. Ona görə də xalqın Heydər Əliyev sevgisi əbədi və tükenməzdir.

Ümumbəşəri dəyər olan Heydər Əliyevin əziz xatirəni yaşatmaq, nəsilədən-nəslə ötürmək hər birimizin borcu, əsas vəzifəsi olmalıdır. Bu xalq ona görə ayaq üstədir və ona görə qüdrətli dövləti var ki, onun Heydər Əliyev kimi övladı olub.

Bu, bir Tanrı lütfüdür!

Amin İSMAYILOV,
AMEA-nın müxbir üzvü, professor,
YAP İdarə Heyətinin üzvü.

Yevlax Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində şəhər icra hakimiyyəti tərəfindən "Heydər Əliyev: Əbədi yaşar Lider - Dahi Şəxsiyyət" mövzusunda keçirilən tədbirdə rayon hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, şəhid ailələri, Vətən müharibəsi iştirakçıları, ictimaiyyət nümayəndələri və gənclər iştirak ediblər.

Müasir Azərbaycanın qurucusu ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş qəhrəman şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin mənalı ömür yolundan və müdrik siyasi fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nümayiş olundu.

Yevlax Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Anar Tağıyev tədbirdə çıxış edərək, ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın maraqlarını naminə olan misilsiz xidmətlərindən danışıraq qeyd etdi ki, Ümummilli Liderin həyatı birmənalı şəkildə Azərbaycan tarixinin ayrılmaz tərkib hissəsidir, bütövlükdə Azərbaycanın şərəf salnaməsi ilə bağlıdır. Ölkəmizin bütün uğurlarında, zəfərlərində, tərəqqisində zəngin fəaliyyəti olan Ulu Öndər Azərbaycana iki dəfə rəh-

"HEYDƏR ƏLİYEV: ƏBƏDİ YAŞAR LİDER - DAHI ŞƏXSİYYƏT"

Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tarixin ən qüdrətli dövrünə çatdırmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və hərtərəfli inkişafı tam şəkildə təmin olunmuşdur.

Tədbirdə çıxış edənlər Milli Məclisin deputatı İlham Məmmədov, Mərkəzi Aran Regional Gənclər və İdman İdarəsinin Yevlax sektorunun müdiri Samir Kərimov vurğulayıblar ki, bu gün Azərbaycan dövlətçiliyini, xalqımızın müstəqilliyini əbədiyyətədək yaşatmaq üçün Heydər Əliyev irsi, onun dövlət idarəçiliyi təcrübəsi misilsiz mənəvi sərvətlər xəzinəsidir.

Azərbaycan onun layiqli davamçısı - dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin ali rəhbərliyi ilə bundan sonra daha da inkişaf edəcək, müəyyənləşdirilən stra-

teji hədəflərə uğurla çatacaqdır. İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Yevlax rayonunun ictimai-siyasi həyatındakı səmərəli fəaliyyətinə və Ulu Öndərin müdrik siyasi irsinin layiçinə təbliği istiqamətində xidmətlərinə görə "Heydər Əliyev 100 illiyi (1923-2023)" medalı ilə təltif olunmuş bir qrup şəxse medalları və 44 günlük Vətən müharibəsində rəşadət göstərmiş Vətən müharibəsi iştirakçısına "Müharibə veteranı" vəsiqələri təqdim olunmuşdur.

Sonda tədbir iştirakçıları Yevlax Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində ümummilli lider Heydər Əliyevin mənalı həyatını və dövlətçilik fəaliyyətini əks etdirən fotoşəkillərə baxış keçiriblər.

Zabit XƏLİLOV,
"Respublika".

Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının 8-ci görüşünün yekunlarına dair mətbuat açıqlaması

19 aprel 2024-cü il

2024-cü il aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi məsələləri üzrə Komissiyanın səkkizinci görüşü keçirilib. Görüş zamanı komissiyaların aşağıdakılar barədə razılığa gəliblər:

–Delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində Tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun süqutu dövrünə mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Bağanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar (ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrmlı (AR) və Berkaber (ER) - Qızılhacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsinə razılaşıblar.

–Qərara alınıb ki, sərhəd xəttinin bu hissələrinin təsviri koordinatları yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi nəzərə alınmaqla tərtib edilsin və bu, Tərəflər arasında 15 may 2024-cü il müddətində müvafiq Protokol-təsirlə sənədləşdirilərək razılaşıdırılmalı və imzalanmalıdır.

–Razılaşıdırılıb ki, Tərəflər sərhəd xəttinin razılaşıdırılmış hissələrində öz sərhəd xidmətlərini

eyni vaxtda və paralel yerləşdirilməsi üçün tədbirlər görmək məqsədilə öz hökumətlərinə müraciət edəcəklər. Həmçinin razılaşıdırılıb ki, delimitasiya prosesi tam başa çatana qədər Protokol-təsirlə göstərilən sərhəd xəttinin hissələri delimitasiya edilmiş hesab olunsun.

–Paralel olaraq, Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyasının Birge fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşıdırılması üzrə işin 1 iyul 2024-cü il müddətində başa çatdırılması və dövlətdaxili razılaşıdırma prosesinə və müvafiq qaydada Tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Əsasnamənin təsdiqinə başlamaq barədə razılığa gəlinib.

–Tərəflər razılaşıblar ki, onlar delimitasiya prosesində 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanacaq. Tərəflər, həmçinin həmin baza prinsipini Əsasnamə layihəsində təsbit etmək barədə razılığa gəliblər (əgər gələcəkdə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında Sazişdə başqa cür qərara gəlinərsə, o zaman Əsasnamənin müvafiq bəndi bu Sazişlə müəyyənləşdirilmiş prinsiplərə uyğunlaşdırılacaq).

–Tərəflər Əsasnaməni təsdiq etdikdən sonra növbəliyi razılaşıdırmaq və sərhədin bütün digər hissələrini, o cümlədən anklav və eksklav məsələləri üzrə delimitasiya prosesini davam etdirmək barədə razılığa gəliblər.

Görüşün nəticəsində protokol imzalanmışdır. Növbəti görüşün keçirilməsi tarixinin və yerinin işçi qaydada razılaşıdırılması qərara alınıb.

Bakıda keçiriləcək beynəlxalq elmi konfransın iştirakçıları Qarabağa səfər ediblər

Bakıda "Qafqaz Albaniyası: Etnoarxeologiya, yazılı mənbələr və tarixi abidələr" mövzusunda XI Beynəlxalq elmi konfrans keçiriləcək. Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi, AMEA-nın Tarix və Etnologiya İnstitutu, Azərbaycan-Koreya Mədəniyyət Mübadiləsi Assosiasiyası (SEBA) və Alban-udi xristian icması tərəfindən birgə təşkil olunacaq konfransda dünya albanşünaslığının görkəmli nümayəndələrinin iştirakı ilə səmərəli elmi müzakirələr aparılacaq.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, beynəlxalq tədbirin iştirakçıları aprelin 19-da Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsinə və Tuğ kəndinə səfər ediblər. Səfər çərçivəsində ermənilərin işğal dövründə özününküləşdirməyə çalışdığı və erməni irsinin nümunəsi kimi təbliğ etdikləri Azərbaycan abidələrindən biri Ağ xaç kilsəsi ziyarət olunub. Məlumat verilib ki, Qarabağda yerləşən və Azərbaycan xalqının maddi-mədəni, tarixi-dini irs nümunələrindən olan Ağ xaç kilsəsi Hadrut qəsəbəsi ilə Çinarlı kəndi arasında hündür təpə üzərində yerləşir. Ağ xaç burada vaxtilə mövcud olmuş monastırın baş kilsəsidir. İnşa tarixi bilinməsə də, ərazidəki bir sıra kitabələr hələ IX əsrdə bu kilsənin fəaliyyətə olduğunu təsdiqləyir.

Konfrans iştirakçıları daha sonra Tuğ kəndindəki Qafqaz Albaniyası dövrü abidələri ilə tanış olublar. Məlumat verilib ki, Tuğ kəndi Azərbaycanın Xocavənd rayonunun inzibati ərazi vahidlərindən biridir. Qarabağın ən qədim tarix və mədəniyyətə sahib kəndlərindən olan Tuğun adı Azərbaycan tarixinə dair V-VIII əsrlərin mənbələrində çəkilir. Er-

mənistan silahlı qüvvələrinin işğal dövrü bu toponimin ermənilər tərəfindən dəyişdirilməsi mümkündür deyil. Diqqətə çatdırılıb ki, tarixi baxımdan Tuğ kəndi olduqca zəngin ərazidir. Burada Ki-Tiş qalası, Qafqaz Albaniyası dövrü abidələri və 50-dən çox tarixi əhəmiyyətli memarlıq abidəsi var.

Qafqaz Albaniyasına həsr olunmuş beynəlxalq konfrans öz işinə aprelin 20-də başlayacaq. Qafqaz Albaniyasının etnoarxeologiyası, tarixi abidələrini və yazılı mənbələrini əhatə edən konfransda "Qafqaz Albaniyasının tarixi coğrafiyası və arxeologiyası", "Qafqaz Albaniyasının daxili vəziyyəti. Beynəlxalq əlaqələr və xarici siyasət", "Qafqaz Albaniyasında yazı, din və mədəniyyət", "Qafqaz Albaniyasının əhalisi və varisləri" mövzusunda bölmə iclaslarında müzakirələr aparılacaq. Bölmə iclaslarında Türkiyə, Qazaxıstan, Özbəkistan, Cənubi Koreya, Rusiya, Polşa, İtaliya, Gürcüstan, Almaniya, Fransa, Kanada, ABŞ və Litvadan olan albanşünas mütəxəssislərin məruzələri dinlənəcək.

Konfrans hibrid formatda Azərbaycan, ingilis və rus dillərində keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Qafqaz Albaniyasının tarixi və etnik-mədəni irsinin sistemli tədqiqi üzrə dünyada əsas tədqiqat mərkəzi rolunu oynayır. Qafqaz Albaniyası min ilə yaxın müddətdə regionun həyatında mühüm yer tutmuş, özündən sonra mühüm tarixi irs qoyub. Bu irsin hərtərəfli tədqiqi nəticəsində albanşünaslıq elm sahəsi yaranmış və bu gün də inkişaf etməkdədir. Azərbaycan zəngin Alban etnomədəni irsinin, Qafqaz Albaniyasının antik və erkən orta əsrlərə aid mədəniyyətinin və bu ərazidə sonrakı əsrlərdə yaşamış etnoslar tərəfindən yaradılan bütün tarixi və dini irsin birbaşa tarixi varisi və qoruyucusudur. Albanşünaslığın tarix, arxeologiya, antropologiya, etnologiya, dilçilik, memarlıq və incəsənət sahələrində vacib problemlərinin araşdırılması, Alban etnomədəni irsinin saxlanması və müdafiə edilməsi ölkəmiz multikulturalizm siyasətinin vacib istiqamətlərindən biridir.

"Anadolu Agentliyi":

Azərbaycan və Ermənistan arasında 4 kəndin qaytarılması ilə bağlı razılıq əldə olunub

Türkiyə mediası bildirir ki, aprelin 19-da Azərbaycan-Ermənistan sərhədində tarixi danışıqlar baş tutub. Azərbaycan Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev və Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan arasında iki ölkənin dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi Komissiyasının səkkizinci görüşü nəticəsində Azərbaycanın qeyri-anklav kəndlərinin geri qaytarılması ilə bağlı razılıq əldə olunub.

"Reuters":

Azərbaycan dörd kəndin tarixi qaydışına nail olub

"Reuters" xəbər verir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət komissiyalarının 8-ci iclası nəticəsində Ermənistan 1990-cı illərin avvallarından işğal altında saxladığı Azərbaycanın 4 kəndini geri qaytarmağa razılıq verib. Xəbər saytı bu barədə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat katibi Ayxan Hacızadənin "X" platformasındakı paylaşımını qeyd edib. Bununla yanaşı, delimitasiya komissiyalarının görüşünün iki tərəf arasındakı dialoqa müsbət töhfə verdiyi bildirilib.

"Turkish World":

Ağdamda yerləşən Türkiyə-Rusiya Birgə Monitorinq Mərkəzi fəaliyyətini dayandıracaq

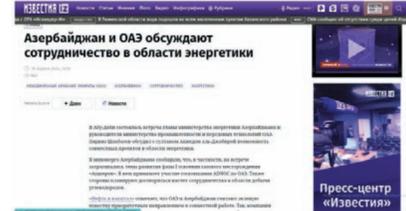

2021-ci il yanvarın 30-da Ağdamda yaradılan Türkiyə-Rusiya Birgə Monitorinq Mərkəzinin fəaliyyəti dayandırılacaq. "Turkish World" saytının xəbərinə görə, bu barədə Türkiyə Milli Müdafiə Nazirliyi açıqlama yayıb. Məlumatda bildirilib ki, Türkiyə Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında imzalanan memorandum əsasında, Qarabağ bölgəsində atəşkəs rejiminə nəzarət edilməsi və qanun pozuntularının qarşısının alınması məqsədilə yaradılan Mərkəzin fəaliyyətini sonlandırmaq üçün proses rəsmi Bakı və Moskva ilə koordinasiyalı şəkildə davam etdirilir.

Qeyd edək ki, Türkiyə-Rusiya Birgə Monitorinq Mərkəzinin ümumi sahəsi 4 hektara yaxındır. Ərazidə 65 ədəd modul tipli xidməti, inzibati və yaşayış otaqları var.

"İzvestiya":

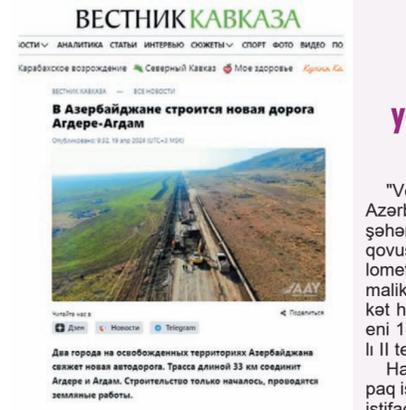
Azərbaycan və BƏƏ enerji sahəsində əməkdaşlığı müzakirə edirlər

"İzvestiya" yazır ki, Əbu-Dabidə Azərbaycanın energetika naziri ilə BƏƏ-nin Sənaye və Qabaqcıl Texnologiyalar Nazirliyinin rəhbəri arasında görüş keçirilib. Energetika naziri Pərviz Şahbazov Əbu-Dabidə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) Avropa Enerji Qrupunun direktoru Qrəqor Ziełinski ilə görüşüb. Görüşdə enerji sektorunda Bankla əməkdaşlığın prioritet istiqamətləri müzakirə olunub. AYİB ilə bərpə olunan enerji potensialının artırılması, şəbəkənin təkmilləşdirilməsi, enerji səmərəliliyi, aşağı karbonlu iqtisadiyyat və "Qaradağ" GES-in maliyyələşməsi üzrə əməkdaşlığın "yaşıl enerji" keçidinə töhfə verdiyi bildirilib. Günəş enerjisi üzrə ilk hərracın keçirilməsi ilə bağlı proseslərə tezliklə başlanacağı deyilib. Azərbaycan (Naxçıvan)-Türkiyə-Avropa enerji xətti, Xəzər-Qara dəniz-Avropa "yaşıl enerji" dahlizi layihələri, 1 QVt gücündə günəş-külək enerjisi stansiyalarının şəbəkəyə qoşulması, enerji sisteminin modernləşdirilməsi ilə bağlı əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib. Söhbət zamanı "Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyinin fəaliyyətinə dəstək" layihəsi çərçivəsində müvafiq sahədə qanun layihəsinin hazırlanması ilə əlaqədar son vəziyyətlə bağlı müzakirələr aparılıb. Həmçinin COP29 çərçivəsində enerji sahəsində fəaliyyət planları nəzərdən keçirilib.

"Vestnik Kavkaza":

Azərbaycanda Ağdərə-Ağdam yeni avtomobil yolunun inşasına başlanılıb

"Vestnik Kavkaza" xəbər agentliyi bildirib ki, Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərindəki iki şəhəri yeni avtomobil yolu birləşdirəcək. Suqovuşan-Kəlbəcər avtomobil yolunun 9-cu kilometrindən ayrılan və 33,5 kilometr uzunluğa malik Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun hərəkət hissəsinin eni 9 metrdir. Torpaq yatağının eni 15 metr təşkil edəcək yol 2 hərəkət zolaqlı II texniki dərəcəyə uyğun olaraq inşa edilir. Hazırda avtomobil yolunda layihə üzrə torpaq işləri görülür. Belə ki, xüsusi texnikalardan istifadə olunmaqla yarırsız qrunun çıxarılması və normativ hündürlüyə çatdırılması, yolun genişləndirilərək profilə salınması işləri həyata keçirilir.

Baş prokurorun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Çin Xalq Respublikasına işgüzar səfəri

Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyasının İcraiyyə Komitəsinin 57-ci iclasında çıxış edən Kamran Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə uyğun olaraq ölkəmizin prokurorluq orqanlarında davam etdirilən islahatlar, habelə Azərbaycan prokurorluğunun BPA-nın işinə verdiyi töhfə haqda məlumat verib.

güclü mövqelərinin göstəricisi olduğunu xüsusilə vurğulayıb. İclasda bir sıra mühüm xüsusətlər, o cümlədən təşkilatın rəhbər vəzifələrinə seçkilərin

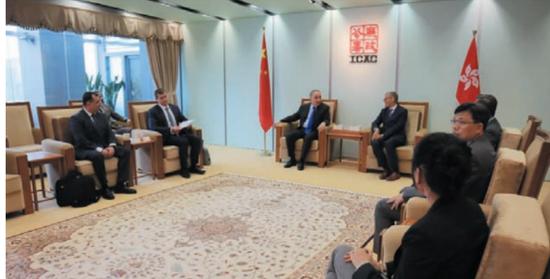
nə vitse-prezidenti seçilib. İclasda həmçinin cari ilin 29 sentyabr - 2 oktyabr tarixlərində ölkəmizdə keçiriləcək Assosiasiyanın İllik Konfransı və

layan Komissar Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanları ilə, xüsusilə Baş Prokurorluqla münasibətlərə önəm verdiyini bildirərək, qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsinin perspektivlərindən danışıb, uzunmüddətli institusional əməkdaşlığın təsis edilməsinin zərurətini vurğulayıb.

Baş prokuror Komissiyanın korrupsiya ilə mübarizədə uğurlu fəaliyyətini yüksək qiymətləndirərək, təcrübə mübadiləsi üçün qarşılıqlı səfərlərin və təlimlərin təşkil edilməsi məqsədilə qurumlar arasında işbirliyinin vacibliyini qeyd edib.

Kamran Əliyev Komissiyanın nəzdində fəaliyyət göstərən Honq-Konq Beynəlxalq Anti-Korrupsiya Akademiyası ilə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi arasında səmərəli əməkdaşlığın təmin edilməsinin hər iki qurumun əməkdaşları üçün faydalı olacağını bildirib.

"Respublika".

keçirilməsi, yeni üzvlərin qəbul edilməsi, hesabatların dinlənilməsi ilə bağlı tövsiyələr, Assosiasiyanın növbəti illik iclası və konfranslarının keçirilməsi və digər məsələlərə baxılıb.

Keçirilmiş səsvermə nəticəsində Baş prokuror Kamran Əliyev yekdilliklə Assosiasiyanın növbəti səlahiyyət müddəti-

Ümumi Yığıncağı ilə bağlı təşkilat məsələləri müzakirə edilib.

Səfər çərçivəsində Baş prokuror Çin Xalq Respublikasının Honq Konq Xüsusi İnzibati Bölgəsinin Korrupsiyaya Qarşı Müstəqil Komissiyasının (ICAC) rəhbəri Vu Denni ilə görüşüb.

Nümayəndə heyətini salam-

Venesiya Biennalesində Azərbaycan pavilyonunun açılışı olub

Heydər Əliyev Fondunun Təşkilatçılığı, Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinin və Azərbaycanın İtaliyadakı Səfirliyinin Dəstəyi ilə Venesiya Biennalesində Azərbaycan pavilyonunun açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, noyabrın 24-dək davam edəcək 60-cu Venesiya Biennalesi "Əcnəbi hər yerdədir" ("Foreigners Everywhere") şüarı altında keçirilir.

Azərbaycan pavilyonu Venesiyada XVI əsrin memarlıq abidələrindən olan Campo della Tanada yerləşir və "Xəzərdən Cəhərayı Planetə. Mən buradayam" ("From Caspian to Pink Planet: I Am Here") mövzusunda təşkil olunaraq, biennalenin şüarını özündə əks etdirir.

Pavilyonun açılışında çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov ötən müddətdə Azərbaycan rəssamlarına Fond tərəfindən göstərilən dəstək layihələrini xatırladı. Bildirib ki, Heydər Əliyev Fondu, həmçinin Venesiya Biennalesində Azərbaycan pavilyonlarının ərəşəyə gəlməsində iştirak edir.

Anar Ələkbərov pavilyonumuzun yaradılmasında iştirak edənlərə, o cümlədən layihənin kuratoru - müasir incəsənət sahəsi üzrə tanınmış, sənətsünaslıq professoru, 53-cü Venesiya Bienna-

lesində İtaliya pavilyonunun kuratoru olmuş Luka Beatrisə, Azərbaycanın Mədəniyyət Nazirliyinə, həmçinin Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyinə təşəkkürünü bildirib.

Venesiya sərgisində Azərbaycan pavilyonunun kuratoru Luka Beatris əsərlərinin müasir memarlığının tarixlə dialoqda olduğunu, incəsənətinizin isə gələcəyə yönələn münasibətini ən sadə güzgüsü olduğunu bildirib. Luka

Azərbaycanın mədəniyyət naziri Adil Kərimli Venesiya Biennalesi çərçivəsində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin mədəniyyət naziri Salem bin Xalid Al Qassimi və digər ölkələrdən olan həkmar-

ları ilə görüşüb. Görüşlərdə mədəniyyət sahəsində əməkdaşlığın inkişafı, birgə mədəni layihələrlə bağlı fikir mübadilələri aparılıb.

Ölkəmiz müasir incəsənət sahəsində dünyanın məşhur platformalarından olan Venesiya Biennalesində 2007-ci ildən iştirak edir. 60-cu Venesiya Biennalesindəki Azərbaycan pavilyonunda Əməkdar rəssamlar İrina Eldarova, Rəşad Ələkbərov, rəssam Vüsalə Ağarəziyevanın əsərlərinin zəngin palitrası vasitəsilə əcnəbilik mövzusu tədqiq edilir, həmin mövzunun Azərbaycan üçün aktuallığı diqqətə çatdırılır.

Energetika naziri:

Bu il Azərbaycanda daha 5 günəş-külək stansiyasının inşasına başlanacaq

Bu il Azərbaycanda ümumi gücü 1300 MVt olan daha 5 günəş-külək stansiyasının inşasına başlanacaq.

Bu barədə AZƏRTAC-a Energetika Nazirliyindən bildirilib.

Nazirliyin məlumatında qeyd olunub ki, energetika naziri Pərviz Şahbazov Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının "Dayanıqlılıq Həftəsi" çərçivəsində "Enerji əlçatanlığında boşluğun aradan qaldırılması və karbonsuz enerji sistemlərinə keçid" mövzusunda keçirilən sessiyada çıxış edib. Çıxışda Azərbaycanda keçiriləcək COP29-un ədalətli, nizamlı və bərabərhüquqlu enerji keçidi üzrə beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirmək, bərpa olunan enerji və enerji səmərəliliyinin artırılmasını, xalis sifir emissiyalı enerji sistemlərinin tətbiqini sürətləndirmək üçün imkanlar yaradan mühüm platforma olacağı vurğulanıb.

Nazir Avropa İttifaqı tərəfindən etibarlı pan-Avropa təchizatçısı hesab edilən Azərbaycanı hazırda "yaşıl enerji"yə keçidi sürətləndirən təşəbbüslərə liderlik

etdiyini, "Qlobal Metan Vədi"ne qoşulmaqla və "Enerji Effektivliyi Fondu"nu yaratmaqla iqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizəyə dəstək verdiyini qeyd edib. Enerji təhlükəsizliyinə, əlçatanlığa və dayanıqlılığa cavab verən bərpaolunan enerji Azərbaycan

Respublikasının Prezidenti tərəfindən müəyyən edilmiş 2030-cu ilədək milli inkişaf strategiyasında "təmiz ətraf mühit" və "yaşıl artım" prioritetinin icrasının əsas hərəkətverici qüvvəsi, enerji təchizatında ölkəmizin mövqeyini möhkəmləndirən yeni mənbə kimi dəyərləndirilib. Bu sahədə

qabaqcıl ölkə olmağı hədəfləyən Azərbaycanın beynəlxalq enerji şirkətləri ilə 28 QVt "yaşıl enerji", hidrogen və "yaşıl ammoniyak" layihələrinin 2037-ci ilədək mərhələli icrasını zərurət qeyd edib, hazırda elektrik enerjisinin qoyuluş gücündə bərpaolunan

"yaşıl qaz"ların ixracı üçün "Xəzər-Qara dəniz-Avropa", "Azərbaycan-Türkiyə-Avropa", həmçinin Qazaxıstan və Özbəkistandan "yaşıl enerji"ni nəql edəcək "Azərbaycan-Mərkəzi Asiya-Avropa" yaşıl enerji dəhlizlərinin yaradılması üzrə əhəmiyyətli addımlar atılır, - deyir nazir diqqətə çatdırıb.

Pərviz Şahbazov deyib ki, Azərbaycanın bərpaolunan enerjinin inkişafına BMT-nin "Dayanıqlı İnkişaf üzrə 2030 Gündəliyi" ilə yanaşı, postmünaqişə quruculuğu kontekstində yanaşması azad edilmiş ərazilərimizdə "yaşıl enerji zona"larının yaradılmasına da təkan verib. "Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun, həmçinin Naxçıvanın "yaşıl enerji" zonasına çevrilməsi ölkəmizi xalis sifir emissiyalı enerji sistemində doğru aparıcı yolun əhəmiyyətli hissəsidir. "İnanırıq ki, "yaşıl enerji" üzrə fəaliyyətimiz və COP29-a sədrliyimiz BMT ilə əməkdaşlığımızı möhkəmləndirməklə yanaşı, dövrümüzün ən böyük qlobal iqtisadi transformasiyalarından olan hazırkı prosese layiqli töhfəsinə verəcək və bizi qlobal hədəflərimizə daha da yaxınlaşdıracaqdır," - deyir nazir əlavə edib.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Fələstinin Baş naziri ilə Qəzzadakı vəziyyəti müzakirə edib

Aprelin 19-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun Fələstin Dövlətinin Baş naziri, eləcə də xarici işlər və xaricdə yaşayan fələstinlilər üzrə naziri Məhəmməd Mustafaya ilə telefon danışığı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirdilər ki, telefon danışığı zamanı Azərbaycan və Fələstin arasında mövcud ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyində duran məsələlər, habelə Qəzzadakı vəziyyət müzakirə olub.

Ceyhun Bayramov Baş nazir Məhəmməd Mustafaya bu əhəmiyyətli vəzifəyə təyinatı münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Baş nazir də öz növbəsində ölkəmizi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) sədrliyi münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edib.

İki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, mədəni, humanitar və sair istiqamətlər üzrə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin mövcudluğu, regional və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində göstərilən qarşılıqlı dəstək məmnunluqla qeyd olunub.

Azərbaycanın Fələstin məsələsinin beynəlxalq hüquq normaları, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə əsasən "iki dövlət həlli"nin tərəfdarı olduğunu hər zaman dəstəklədiyini, bu istiqamətdə milli səviyyədə, o cümlədən Qoşulmama Hərəkatına sədrlik dövründə münasibətinin nəticələrinin aradan qaldırılması sahəsində əməli addımlar atdığı diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Fələstinli Qaçqınlara Yardım və İşlərin Təşkilatı üzrə Yaxın Şərq Agentliyi (UNRWA) vasitəsilə Fələstinə göstərdiyi 2 milyon ABŞ dolları məbləğində yardımını, eləcə də fələstinli tələbə və diplomatlar üçün təlim-tədris proqramlarının mövcudluğu məmnunluqla qeyd olunub.

Telefon danışığı zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan və İtaliya arasında çoxözlü strateji tərəfdaşlıq münasibətləri

Aprelin 19-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov İtaliyanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Klaudio Taffurini diplomatik fəaliyyətinin başa çatması ilə əlaqədar qəbul edib.

Nazirliyin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və İtaliya arasında mövcud çoxözlü strateji tərəfdaşlıq münasibətlərindən irəli gələn məsələlər, habelə cari regional vəziyyət müzakirə olub.

Ceyhun Bayramov ölkəmizdə fəaliyyəti dövründə Azərbaycan və İtaliya arasında münasibətlərin inkişafı istiqamətində göstərdiyi səylərə görə səfir Klaudio Taffuriniyə təşəkkür edib, ona gələcək fəaliyyətində davamlı uğurlar arzu edib. İki ölkə arasında müxtəlif, o cümlədən siyasi, iqtisadi, ticarət, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat və kommunikasiyalar, mədəni, humanitar və sair istiqamətlər üzrə çoxözlü strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin məmnunluq doğurduğu, mövcud Strateji Dialoq mexanizminin əlaqələrin mühüm töhfə verdiyi diqqətə çatdırılıb. Bu istiqamətdə, həyata keçirilən qarşılıqlı səfər və təmasların, habelə siyasi məsləhətləşmələrin davam etdirilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Qarşı tərəf cari ildə ölkəmizdə keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) hazırlıq işləri ilə bağlı məlumatlandırılıb. COP29-un iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsində bir sıra tərəfdaşlar, o cümlədən İtaliya ilə əməkdaşlığa əlavə töhfə verəcəyi bildirilib.

Postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət və realiaqlar, işğaldan azad olunan ərazilərdə aparılan bərpa və quruculuq işləri, habelə Azərbaycan-Ermənistan normalaşma prosesindən bəhs edən nazir Ceyhun Bayramov İtaliya tərəfinə hazırkı həssas zamanda sərgiləndiyi ədalətli mövqeyə görə təşəkkür edib. İtaliyanın mövqeyindən regional sülh və təhlükəsizlik quruculuğu tədbirlərinə təhdid törədərək birtərəfli və qərəzli yanaşma nümayiş etdirən bir sıra aktör tərəfindən nümunə götürülməsinin vacibliyi qeyd olunub.

Səfir Klaudio Taffurini Azərbaycanı diplomatik fəaliyyəti dövründə göstərilən dəstək və əməkdaşlığa görə öz minnətdarlığını bildirib, bundan sonra da Azərbaycan və İtaliya arasında tərəfdaşlığın daha da güclənməsinə dair inam ifadə edib.

Görüş zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Aprelin 19-da Daxili İşlər Nazirliyində (DİN) informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə tərdilən cinayətlərə mübarizədə, cinayət xarakterli müraicəyə baxılması, cinayətlərin kriminalistik üsul və vasitələrlə açılması sahəsində işlərin vəziyyətinə həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib.

DİN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, iclasda nazir general-polkovnik Vilday Eyvazov çıxış edərək bildirib ki, ictimai asayişin və təhlükəsizliyin qorunması sahəsində fəaliyyət

digər hüquq-mühafizə orqanları ilə qarşılıqlı əlaqədə 2024-cü ilin birinci rübündə də məqsədyönlü şəkildə davam etdirilib.

DİN və prokurorluq üzrə qeydə alınmış 8 min 930 cinayətin 85 faizi açılıb.

Qeyri-əşkar şəraitdə baş verən cinayətlərin, xüsusiyetlə əleyhinə olanların, xuliqanlıqların, mülkiyyət əleyhinə kriminal əməllərin, onlardan oğurluqların, dələduzluqların, soyğunçuluqların, hədə-qorxu ilə tələb etmələrin açılması yaxşılaşıb. Qeyri-leqal dövriyyədən 1 ton 329 kiloqram narkotik vasitə çıxarılıb və bu cinayətlərə görə 1572 nəfər məsuliyyətə cəlb edilib. Yol-nəqliyyat hadisələrinin sayında 12,2 faiz, qəzalarda həlak olanların

sayında 14 nəfər, xəsarət alanların sayında 39 nəfər azalma qeydə alınıb.

Daha sonra gündəlikdəki məsələlərə bağlı məruzələr dinlənilib.

Müzakirə olunan məsələlər ətrafında Baş idarə, idarə və ərazi polis orqanlarının rəisləri çıxış edərək görülmüş işlər, əldə olunmuş nəticələr, mövcud nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması üzrə həyata keçirilən tədbirlər barədə çıxış ediblər.

Kollegiya iclasına yekun vuran nazir general-polkovnik V.Eyvazov qanunla müəyyən edilmiş vəzifələrin və qarşıya qoyulan tapşırıqların cari ilin birinci rübündə bütövlükdə layiqincə icra olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Aprelin 19-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Əlcəzairin ölkəmizdəki səfiri Abdelvahab Osmanı diplomatik fəaliyyətinin başa çatması münasibətilə qəbul edib.

Nazirliyin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ceyhun Bayramov ölkəmizdə fəaliyyəti dövründə Azər-

Ceyhun Bayramov Əlcəzair səfirini bölgədəki cari vəziyyət barədə məlumatlandırıb

baycan və Əlcəzair arasında münasibətlərin inkişafı istiqamətində göstərdiyi səylərə görə səfir Abdelvahab Osmanı təşəkkür edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Tərəflər Azərbaycanla Əlcəzair arasında artan tərəfdaşlığın, dost münasibətlərin, yüksək səviyyəli təmasların məmnunluq doğurduğunu vurğulayıblar. Ölkələrimiz arasında siyasi, iqtisadi, humanitar, enerji,

parlamentlərarası əlaqələr və digər istiqamətlərdə əlaqələrin genişləndirilməsi sahələrində qarşılıqlı fəaliyyətin əhəmiyyəti qeyd olunub. Ölkələrimizin BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı və digər beynəlxalq platformalarda uğurlu əməkdaşlığı davam etdirirdi bildirilib.

Keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münasibəti ilə bağlı Əlcəzairin, Azərbaycanın beynəlxalq

hüquqa əsaslanan mövqeyinə hər zaman dəstək olmasının tərəfimizdən yüksək qiymətləndirildiyi diqqətə çatdırılıb. Nazir, həmçinin səfirə bölgədə mövcud olan cari vəziyyət, Ermənistanla münasibətlərin normalaşması prosesində bəhs məlumat verib.

Görüş zamanı, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

HADİSƏLƏR
KONTEKSTİNDƏ

Sakit okeanın cənub-qərbində yerləşən Yeni Kaledoniya illər boyu fransız müstəmləkəçiliyi ilə mübarizə aparıb. Bu müddət ərzində ölkə Fransa hakimiyyətinin rəhbərliyi altında böyük çətinliklərlə üzləşib. Ən böyük ədalətsizlik kanakların torpaqlarının ardıcıl şəkildə əllərindən alınması olub. Fransız köçkünlər XIX əsrin ortalarında nikel yataqları və münbit torpaq axtarmaq məqsədilə Yeni Kaledoniyaya gəlirlər və bu torpaqlarda əsrlər boyu akib-becərmiş kanakların əraziləri zəbt edilib.

siplərinə sadiqliyindən xəbər verir. Ölkəmiz öz hərəkətləri və mövqeyi ilə bütün dünyada məz-lum xalqların hüquq və əzadlıqlarını müdafiə edən mühüm aktor kimi meydana çıxıb. Artıq Azərbaycan hər yerdə müstəmləkə xalqlarının müdafiəçisi kimi çıxış edir. Qoşulma-

Bu il aprelin 18-də Milli Məclisdə "Yeni Kaledoniya: tarix, müasir çağırışlar və gözlənilən gələcək" mövzusunda hesr edilmiş elmi konfrans keçirilib. Tədbirin moderatoru Milli Məclisin İnsan hüquqlar komitəsinin sədri Zahid Oruc son illər ölkəmizin müasir müstəmləkəçilik əleyhi-

Kənd Təsərrüfatı Agentliyinin sədri Omayra Naisselin hazırda Yeni Kaledoniya adasını öz müstəmləkəsi kimi idarə edən Fransanın yerli kanak xalqına qarşı yürütdüyü imperialist siyasətindən, hüquqlarının pozulmasından söz açıb, onların əzadlıq mübarizəsindən və bu mübari-

Ədalətin müdafiəsində qətiyyətli mövqe

Məcburi emək şəraiti Kanak əhalisinin vəziyyətini mədəni və plantasiyalarda daha da ağırlaşdırıb. Fransız dili və təhsilinin tətbiqi kanakların kimliyini aşındırmağa, dillərini və adət-ənənələrini unutturmağa xidmət edib. Kommunal torpaq mülkiyyəti və digər ənənələr fransız qanunvericilik bazası ilə toqquşub və nəticədə yerli idarəetmə strukturlarının aşınması prosesi başlayıb. Müxtəlif dövrlərdə müstəmləkə zülmünə qarşı müqavimətə cəhd göstəriləndə, bu gün ölkədə fransız əsarəti davam edir. Etirazlar zorakılıq və amansız repressiyalarla qarşılanıb. Fransız müstəmləkə irsi müasir Yeni Kaledoniyada hələ də davam

edir. Ölkədə sosial-iqtisadi bərabərsizlik, yoxsulluq, işsizlik, səhiyyə və təhsilə qeyri-adekvat çıxış da daxil olmaqla onlarla problem hələ də qalır. Bu gün tarixi ədalətsizliklərdən qaynaqlanan siyasi gərginlik müstəqillik çağırışlarını artırır. Azərbaycan daim müstəmləkə xalqlarının ədalət mübarizəsini dəstəkləyib, onların yanında yer alıb. On illər boyu ədalətsizliyə, zülmə məruz qalmış ölkəmiz bu gün global səhnədə əsas oyunçulardan biri kimi əsarət altındakı xalqların hüquqlarının bərpasına çalışır. Azərbaycanın müstəmləkə xalqlarının haqlı mübarizəsini dəstəkləməsi ölkəmizin ədalət və bərabərlik prin-

ma Hərəkatının sədri olduğu dövrdə də Azərbaycan Fransanın işğal etdiyi ölkələrdə həyata keçirdiyi insanlıq əleyhinə çoxsaylı cinayətləri, törətdiyi vəhşilikləri ifşa edib, kolonializmə qarşı mübarizə aparıb və əzad olmağa çalışan xalqları dəstəkləyib, 2023-cü ildə Bakıda Nazirlər Toplantısı, Nyu-Yorkda BMT BA-nın qərarında, daha sonra paytaxtımızda kolonializm, onun fəsadları və neokolonializmə mübarizəyə hesr olunmuş bir çox tədbirlər təşkil edib. Bu da Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bu məsələyə göstərdiyi dəstəyin sübutudur.

ne hərəkatın önündə getdiyini vurğulayıb, Vətən müharibəsində Azərbaycanın parlaq Qələbə-sindən sonra Fransanın ölkəmizə qarşı aşkar ədalətsiz mövqe tutması onun müxtəlif diploma-tik-siyasi pərdələrlə örtülən çirkin imperialist siyasətini əks etdirir. Qeyd olunub ki, anti-Azərbaycan kampaniyası aparən rəsmi Parisin Cənubi Qafqazda hər vechlə yerləşmək cəhdləri, Ermənistanın alət kimi faydalanmaq planı onun müstəmləkə siyasətini mahiyyətindən xəbər verir. Lakin Prezident İlham Əliyev neoimperialist siyasətlərə qarşı əzmlə və qətiyyətlə dayanıb və bu məqsədlə yaradılan Bakı Təşəbbüs Qrupu dövlətimizin siyasi iradəsinin göstəricisidir.

Adıçkilən konfransda Yeni Kaledoniya Konqresinin infrastruktur, ərazi planlaşdırılması, davamlı inkişaf, energetika, neq-liyyat, rabitə komitəsinin və

zədə üzvləşdiyi çətinliklərdən bəhs edilib. Omayra Naisselin Yeni Kaledoniyanın apardığı əzadlıq mübarizəsinə verdiyi dəstəyə görə Azərbaycanca öz təşəkkürünü bildirib. Azərbaycanın dekolonizasiya prosesini fəal şəkildə təşviq etməsi və müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən xalqların haqlı mübarizəsini dəstəkləməsi ölkəmizin ədalətin və dünya nizamının təmin edilməsinə sadiqliyini nümayiş etdirir. Azərbaycan müstəmləkəçiliklə mübarizə tədbirləri görməklə, əvvəllər müstəmləkə olmuş xalqların öz müqəddəratını təmin etmək üçün global səylərə töhfə verir. Diplomatik təşəbbüslər, təbliğat və praktiki dəstək vasitəsilə Azərbaycan məzlum xalqların öz müqəddəratlarını təyin etmək hüquqlarının təşviqində mühüm rol oynayır.

Nurcan SÜLEYMANOVA,
"Respublika".

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Yayılın məlumatda bunun səbəbinin rəsmi Bakının "bir tərəfli" qaydada atdığı addımlar olduğu bildirilib. Fransa XİN-in açıqlamasında ölkənin Azərbaycanla bağlı xəbis niyyəti bir daha özünü göstərmişdir. Rəsmi Paris özünü elə göstərir ki, sanki bu günə qədər Azərbaycan Fransaya qarşı ziddiyyətli mövqe sərgiləyib. Halbuki Azərbaycan bütün dövrlərlə qarşılıqlı hörmətə və etimada əsaslanan münasibətlərə üstünlük verdiyini dəfələrlə bəyan edib. Fransanın qərəzli addımları isə Emmanuel Makronun xəbis niyyətindən qaynaqlanır. Rəsmi Bakı və Yelisey sarayı arasında bu günkü münasibətlərdə də bütün məsuliyyət məhz Emmanuel Makron hakimiyyətinin üzünə düşür. Qarşı tərəfin selektiv yanaşmasına, qarayaxma kampaniyalarına baxmayaraq, Azərbaycan hər zaman barışıq əlini uzatmağa hazır olduğunu bildirir. Fransa isə ölkəmizin humanist mövqeyinə diplomatik nümayəndəsini geri çağırmaqla cavab verir.

Fransanın qərəzi sadəcə saydıqlarımızla kifayətlənmir. Azərbaycan hələ 30 illik tarixi ədaləti bərpa etmək üçün addımlar atanda rəsmi Paris respublikamıza qarşı beynəlxalq arenada ziddiyyətli yanaşma sərgilədi. Emmanuel Makron hakimiyyəti həttə BMT Təhlükəsizlik Şurasında dəfələrlə Azərbaycan əleyhinə qətnamələrin qəbuluna cəhd etdi. Fransanın qətnamə oyunu özünü postmüharibə dövründə də bürü-

Şübhəsiz, ölkəmiz Fransanın səfirini geri çağırması məsələsinə səssiz qalmayıb. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi bununla bağlı bəyanat yayıb. Bəyanatda Fransanın BMT Təhlükəsizlik Şurası ilə yanaşı, Avropa İttifaqı, Frankofoniya kimi təşkilatlarda və digər beynəlxalq platformalarda da dəfələrlə Azərbaycan əleyhinə sənəd layihələrinin təşəbbüsü kimi, suverenliyini sual altına qoyan, xəlil gətirən, keçmiş qondarma rejimi tanıyan qərar və qətnamələr də qəbul edilib. Əlavə olaraq, Fransa Avropa Parlamentində də ölkəmizin əleyhinə qətnamələrin qəbul olunmasında fəal iştirak edir. Emmanuel Makron hakimiyyətinin hələ Laçın yolunda keçirilən ekoaksiya zamanı yaratdığı "blokada şousu" da çoxlarının xatirindədir.

Bu gün Fransa Cənubi Qafqazla bağlı xain planlarının icrasında Erme-

(əvvəlki 1-ci səhifədə)

Bildirmişdilər ki, toplantı Ermənistanın iqtisadi problemlərinin həllinə və bu ölkədə aparılan islahatlara hesr olunacaq. Doğrudur, Qərb buna əks istiqamətdə kəskin addımlar atmadı. Görüşün sonunda məlum oldu ki, Avropa İttifaqı Ermənistanla qarşılıqlı dörd ildə 270 milyon avro, ABŞ isə 65 milyon dollar yardım ayıracaq. Amma indiki məqamda mediaya sızan sənədlər

pa Sülh Fondu çərçivəsində maliyyələşdirəcək. Bu dəstək həm ordunun silahlanmasına, həm də Aİ və NATO standartlarına uyğun yenidən qurulmasına imkan verəcək. Eyni zamanda alyans Paşinyan hakimiyyətinin Rusiya sərhədlərini "Zvartnots" hava limanından, eləcə də Ermənistanın digər sərhəd ərazilərindən çıxarılması qərarını dəstəkləyir. Onların yerini Aİ-nin "müşahidə missiyası" adı altında Ermənistan gələn Qərb qüvvələri tutacaq. Avropa İttifaqı Ermənistan və Azərbaycanla sərhəddə müdafiə infrastrukturunun, eləcə də mühəndis istehkamlarının yaradılmasına da dəstək göstərəcək. Eyni zamanda Aİ-yə üzv dövlətlər və ABŞ Ermənistanın yeni yaradılmış Xarici Kaşfiyyat Xidmətinin təlim və təchizatına yardım edəcək. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin potensialını və təlim imkanlarını artıracaq.

Qərbin Ermənistanla hərbi yardımı barədə təkbizolunmaz faktlar göz qabağındadır. Bununla belə, ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat xid-

İkiüzlü Qərb və onun qarşudurma yaratma siyasəti

onu deməyə əsas verir ki, bu qrantlar sadəcə aysberqin görünən tərəfidir.

Bağlı qapılar arxasında həqiqətən də hərbi-təhlükəsizlik məsələləri müzakirə olunub. 20 bənddən ibarət sənəddə ABŞ və Avropa İttifaqının Ermənistanı göstərəcəyi hərbi yardımlar ayrı-ayrılıqda və detalları ilə öz əksini tapıb. İlk növbədə, razılaşıdırılıb ki, ABŞ Ermənistanı müdafiə strategiyalarının öyrədilməsi və yeni hərbi doktrininin hazırlanması üçün ekspert dəstəyi verəcək. Görünür, artıq prosesə start verilib. Çünki Birləşmiş Ştatların İrəvandanı səfiri Kristina Kvien aprelin 10-da erməni mətbuatına müsahibəsində etiraf edib ki, Vaşinqtondan bu ölkəyə hərbi müşavirlər göndəriləcək. Onlar Ermənistan Müdafiə Nazirliyində əyləşəcək və hərbi potensialın artırılmasına kömək edəcəklər. Digər tərəfdən, ABŞ Ermənistanı NATO ilə əməkdaşlığını uyğunlaşdırmaq məqsədilə müvafiq proqramlardan istifadə etməyi öhdəliyinə götürüb. Ağ Ev İrəvanın hərbi və müdafiə qabiliyyətini əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etdirməklə yanaşı, İrəvan sərhədə xüsusi diqqət yetirmək, sərhəd nəzarətini və təhlükəsizliyi gücləndirmək məqsədilə lazım olan dəstəyi də göstərəcək. Baydın Administrasiyası, həmçinin Ermənistanın qabaqçıl hərbi texnika və yeni texnologiyalara çıxışını asanlaşdırmaq üçün Xarici Hərbi Maliyyələşdirmə proqramı üzrə də dəstək verəcək. Paralel olaraq, ABŞ Beynəlxalq Hərbi Təhsil və Təlim proqramı vasitəsilə Ermənistanın müdafiə qabiliyyətini gücləndirəcək. Bu isə rəsmi Vaşinqton tərəfindən erməni hərbiçilərinin təhsil alması, təlim keçməsi və hazırlanmasını nəzərdə tutur. Birləşmiş Ştatlar İrəvan ərazisində GPS texnologiyasının geniş tətbiqini də sürətləndirməyə çalışacaq. Çünki bu üsulla ordu hərbi əməliyyatları zamanı koordinatların tapılmasından tutmuş hərəkət istiqamətlərini müəyyənəlməyə qədər geniş imkanlar əldə edir.

Nəzrin ELDARQIZI,
"Respublika".

Fransanın "küskün" obrazı

zə verdi. Amma Yelisey sarayı öz isteklərinə - BMT TŞ-də ölkəmiz əleyhinə qətnamə, bəyanat qəbuluna nail ola bilmədi. Şübhəsiz, bunun əsas səbəbi Azərbaycanın daim haqlı mövqe nümayiş etdirməsidir. Bununla yanaşı, ölkəmiz beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq öz ərazilərini işğaldan əzad edib. Belə olduğu təqdirdə BMT Təhlükəsizlik Şurasında təmsil olunan və haqqın, ədalətin yanında olan ölkələrin buna imkan verməməsi heç də təəcüblü deyil. Yada salaq ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinin qeyd-şərt-siz əzad edilməsi ilə bağlı kağız üzərində qalan 4 qətnaməsi var idi. İndi demokratiyadan dem vuran rəsmi Parisin həmin qətnamələrin yerinə yetirilməməsinə gözdərək etməsi gülüncüldür. Özünü "mədəniyyət" in beşiyi kimi qələmə verən Fransada bu yaxınlarda XIX əsr görkəmli Azərbaycan şairi Xursədan Nəvətinin büstünə qarşı vandallıq aktlarının törədilməsinin də şahidi olduq.

meti aprelin 5-də Brüsseldə keçirilmiş ABŞ-Avropa İttifaqı-Ermənistan üçtərəfli görüşündə Ermənistan geniş hərbi dəstəyini göstərilməsi məsələlərinin əksini tapdıqı sənədin mətbuatda yayılması fotosu ilə bağlı açıqlama verib. Bildirilib ki, bu sənəd sifir dezinformasiyadır, təhlükəsizlik məsələləri gündəmələ olmayıb: "Avropa İttifaqı və Ermənistan ilə birlikdə keçirilmiş Brüssel görüşündə diqqət yalnız ticarət tərəfdaşlıqlarını saxləndirməyə və humanitar ehtiyaclarının həll etməyə çalışan Ermənistanın iqtisadi dayanıqlılığınə, o cümlədən Ermənistanın demokratiya və qanunun aliliyi kimi sahələrdə davam etdirilən islahatları dəstəkləməyə yönəlib".

İndiki məqamda Ağ Evin məsələnin üstünü ört-basdır etmək istəməsi aydındır. Ortada fakt var və bunu təkbiz etməyin ən asan yolu onu dezinformasiya kimi qələmə verməkdir. Lakin hər kəsə gün kimi aydındır ki, sənəddə əks olunan məqamlar Ermənistan nümayəndə heyəti ilə ABŞ rəsmiləri arasında son dövrdə intensivləşən görüşlərdə konkret müzakirə obyektinə olub. Odur ki, qərbi siyasətçilər "təkbiz" siyasətindən əl çəkməlidirlər. Çünki bu sənəd ABŞ və Avropa İttifaqının Ermənistan silahlandırmaq planını detallı şəkildə ifşa edib.

Bir daha aydın olur ki, 5 aprel görüşü faktiki olaraq Cənubi Qafqazda Azərbaycanın üç ildən artıq ki, formalaşdırdığı sülh prosesinə, yeni realitələrə və ümumilikdə sabitliklə bağlı bütün proseslərə mənfəət təsir göstərəcək. Amma bundan ən çox ziyan gören məhz Paşinyan rəhbərliyi olacaq. Çünki onun "qurbanlıq" ölkəsinin bu yolla böyük güclərin plasdamına çevrilməsi qaçılmaz olacaq.

Jalə QASIMZADƏ,
"Respublika".

RƏYLƏR, MÜLAHİZƏLƏR

Yelisey sarayı münasibətləri daha da gərginləşdirir

Təəssüf ki, Fransa Cənubi Qafqazda qərəzli siyasətini davam etdirməkdə maraqlıdır. Azərbaycanın səfirini məsləhətləşmələr üçün geri çağırması Fransa hökumətinin qərəzli olduğunu bir daha sübut edir. Rəsmi Parisin son illərdə beynəlxalq münasibətlər sistemində nüfuzu daha da zəifləyib. Faktiki olaraq Makron Fransa diplomatiyasını iflic vəziyyətə salıb. Makron hökuməti Fransanı böyük güclər qarşısında sanki bir alətə çevirib. Hazırda Azərbaycan-Fransa münasibətlərinin soyuq olmasının ən əsas səbəbkarı və günahkarı da məhz Makrondur.

Naqif HƏMƏZƏYEV,
Milli Məclisin deputatı.

Azərbaycan həmişə qarşılıqlı etimad əsasında münasibətlərin qurulmasına və inkişaf etdirilməsinə maraq göstərib. Bu gün isə Fransa etimadı doğrulda bilmir. Açıq şəkildə ədalətsiz mövqe sərgiləyir və uzun illər işğalçılıq siyasəti həyata keçirmiş Ermənistanı dəstəkləyir və bundan istifadə edərək Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək istəyir. Öz maraqlarını həyata keçirmək naminə Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərində normallaşmanın qarşısını almaq mövqeyini güdür. Dörd ilə yaxın müddətdə sülh əldə olunmayıb. Bunun əsas günahkarlarından biri də Fransadır. Görünür, Fransa Ermənistanı qızışdırır, süni olaraq sərsəzləndirir, silahlandırır və faktiki olaraq sülh prosesini ləngidir. Bu baxımdan, Fransa səfirinin məsləhətləşmələr üçün geri çağırılması həmin ölkənin öz problemidir. Düşünürəm ki, bu, münasibətləri daha da gərginləşdirə bilər. Ancaq istənilən halda Azərbaycan haqq yolumuzda, regionda uzunmüddətli və dayanıqlı sülhün əldə olunmasında maraqlıdır. Bunun üçün də öz tərəfdaşları və strateji müttəfiqləri ilə birlikdə hədəfə doğru inamla addımlayırıq.

Məqsədyönlü siyasətin nəticəsi

Məlum olduğu kimi, artıq Rusiya sülhməramlılarının ölkəmizdən çıxarılması prosesi nə başlanmışdır. Heç şübhəsiz ki, üçtərəfli sənəddə "müvəqqəti" şərtinin qoyulması və prosesin məntiqi sonluğa çatdırılması Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli və prinsipli siyasətinin nəticəsidir. 10 noyabr sazişində sülhməramlıların 2025-ci ilə qədər müvəqqəti yerləşdirilməsi maddəsinin sənəddə əksini tapmasını məhz Prezident İlham Əliyev israr etmişdi.

Ceyhun MƏMMƏDOV,
Milli Məclisin deputatı.

Qarabağla bağlı aparılan uğurlu siyasət nəticəsində Rusiya sülhməramlılarının ölkə ərazisindən çıxarılması əlamətdar hadisədir. Həmçinin Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin və iki ölkə liderinin yüksək əlaqələrinin göstəricisidir.

Rusiya sülhməramlılarının Qarabağdan çıxarılmasına ABŞ-ın reaksiyası ciddi təəssüf doğurur. Dövlət Departamentinin nümayəndəsinin bu məsələni şərh edərkən Rusiyanın "etibarsız müttəfiq" olduğunu bildirməsi, sülhməramlıların Qarabağdan çıxarılmasını mənfəət tərzində şərh etməsi rəsmi Vaşinqtonun riyakarlığının göstəricisidir.

Bu, bir daha onu göstərir ki, Amerika və Fransa münasibətinin həllinin ən böyük əleyhdarlarıdır və onun bitməsinə istəmirlər.

İndiyədək dünyanın bütün bölgələrindən Rusiyanı sıxışdırmağa çalışan ABŞ Qarabağdakı sülhməramlılara yanaşmada fərqli mövqeyə ortaya qoydu.

Dəfələrlə Rusiyanı Dnestriyanı, Abxaziyaya, Cənubi Osetiyadan sülhməramlı kontingenti çıxarmağa çağıran, 2022-ci ilin yanvarında KTMT qüvvələrinin Qazaxıstandan çıxarılmasını alqışlayan ABŞ bu dəfə mayusluğunu nümayiş etdirdi.

Əslində, ABŞ münasibətinin başa çatması, sülhün bərqərar olması və sülhməramlı missiyasının çıxmasını alqışlayaraq Azərbaycanı təbrik etməli idi. Əks mövqeyə ortaya qoyması bir daha göstərir ki, rəsmi Vaşinqton regionda davamlı sülhün təmin olunmasında maraqlı deyil və öz geosiyasi məqsədlərini güdür.

2023-cü ilin antiterror tədbirlərindən bir neçə gün əvvəl - sentyabrın 17-də İstanbulda Qarabağla bağlı gizli Amerika-Rusiya-Aİ görüşünün də yaxşı xatırlayırıq. Bu görüş Amerika və Qərbin Azərbaycanın suverenliyinin tam bərpasına imkan verməmək üçün həttə özünün əsas rəqibi olan Rusiya ilə sövdələşməyə hazır olduğunu göstərdi.

Heç şübhəsiz ki, Azərbaycanın qarşısına qoyduğu bütün hədəf və məqsədlərə nail olacaq.

"Nizami və onun müasirləri"

Böyük Azərbaycan şairi və filosofu Nizami Gəncəvi bəşəriyyətin bədii ifadə və fəlsəfi fikir tarixində yeni sahifə açmış dahi şəxsiyyət adlandırmaq olar. Onun həyat kəməri, yaradıcılığın şüarı belədir: "Sözün böyüklüyü, əməlin nəciibliyi". O, insan ruhunun gücünü və nəciibliyini əlaqin yeganə sarsılmaz əsası kimi qəbul edirdi.

Dahi şair insanın mənəvi dünyasına qiymətsiz bir nemət kimi yanaşır, insan ruhunu ağılaşdırma zirvələrinə qaldırır, onun mənəvi gözəlliyini tərənnüm edib. 2021-ci ildə insanları özünü təkmilləşdirməyə səsləyən, onlara yüksək mənəvi keyfiyyətlər aşılayan böyük söz və fikir adamının anadan olmasının 880 illiyi tamam oldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2021-ci ilin respublikada "Nizami Gəncəvi İli" elan edilməsi haqqında Sərəncamı ölkənin mədəni həyatında əlamətdar hadisəyə çevrildi. Nizami Gəncəvinin yubileyi Azərbaycanda həmişə təntənəli şəkildə qeyd edilir.

Bu əsərin müəllifi görkəmli alim A.E.Krımski Nizami Gəncəvi irsinin tədqiqində böyük rol oynamışdır

Görkəmli rus-ukraynalı şərqşünas və slavyan alimi, Ukrayna ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, türkdillil xalqların tarixinin və Ukrayna dialektologiyasının tədqiqatçısı Aqafangel Efimoviç Krımskinin bir çox dilləri bilməsi, qədim əlyazmalarla işləmə bacarığı ona İlyas Yusif oğlu Şeyx Nizaminin Gəncədə doğulduğunu və Azərbaycanlı olduğunu elmi cəhətdən sübut etməyə imkan vermişdir. Akademik A.E.Krımski Azərbaycan xalqına həm də ona görə yaxın və əzizdir ki, o, "Nizami və onun müasirləri" monumental monoqrafiyasının müəllifidir. Alimin bu əsəri Nizami Gəncəvinin yaradıcılıq irsinin tək Azərbaycanca deyil, Yaxın Şərq, Mərkəzi Asiya və Qərbi Avropanın bir çox ölkələrində elmi tədqiq və təbliğində xüsusi rol oynamışdır.

Akademik A.E.Krımski Qafqaz Albaniyasının, Azərbaycanın Şəki və Qəbələ şəhərlərinin tarixinə dair tədqiqatlar aparmış və Şimali Azərbaycan tarixində II-X əsrlərdə bəzi qaranlıq səhifələrə işıq salmış ilk sovet alimi olmuşdur. Onun ilk bədii əsəri olan "Yəhudi - Taksı sürücüsü" 1890-cı ildə nəşr edilmişdir.

"Sufizmin inkişafı haqqında esse" (1895), "Şahnəmə, yaxud İran çarlarının kitabı" (1896), "Müsəlmanlıq və onun gələcəyi" (1899) kimi əsərlərində gənc alim özünü bilikli və əsl tədqiqatçı kimi göstərmişdir. O, "İran tarixinə dair mühazirələr: Arşakilər, Sasanilər və İrəvan ərəblər tərəfindən zəbt edilməsi" (1900), "İslam, onun mənşəyi və tarixinin ən qədim dövrü. Mühazirələr üçün dərslik" (1900), "Semit dillərinin tarixinə dair mühazirələr" (1901-1903), "Quran üzrə mühazirələr: Ən qədim dövrün surələri" (1902) kimi dərsliklərini müəllifdir. Qeyd etmək lazımdır ki, A.Krımski Yaxın Şərq dilləri, ədəbiyyatı və tarixi üzrə bütöv bir dərsliklər silsiləsi yaratmışdır.

Alimin böyük yaradıcılıq və fəlsəfi uğuru müsəlmanların müqəddəs kitabı "Qurani-Kərim" rus dilinə tərcümə etməsi idi. O, bir çox Şərq şairlərinin əsərlərini də müxtəlif dillərə çevirmişdir. A.E.Krımskinin sayəsində ukraynalı oxucu ilk dəfə Hafiz, Əməm Xəyyam, Rudaki, Sadi, Firdovsi, Nəvəinin poeziyası, Quran mətlələri, Nizami Gəncəvinin "1001 gecə", "Xəmsə" və s. əsərləri ilə yaxından tanış olmuşdur. O, tərcümələrlə maraqlanan ukraynalı oxuculara məşhur ərəb və türk yazıçılarının əsərlərini, qədim, klassik və müasir dünya ədəbiyyatını, eləcə də C.Bayron, Q.Heyne, E.Rostand, A.Koltsov, N.Nekrasov və dünyanın bir çox yazıçılarının əsərlərini təqdim etmişdir.

Dahi Azərbaycan şairi və filosofu Nizami Gəncəvinin yaradıcılığına həsr olunmuş "Nizami və onun müasirləri" adlı fundamental monoqrafiyanın yazılması ideyası akademik A.E.Krımskinin 1939-cu ildə yaranmışdır. Yubiley komitəsi böyük şairin yaradıcılığına dair ən yaxşı elmi-tədqiqat işi üçün ümumtəftix müsabiqəsi elan etmiş və tanınmış alimə müsabiqədə iştirak etmək üçün dəvət göndərmişdir. Qeyd edək ki, A.E.Krımski Nizami irsinin öyrənilməsinə hələ XIX əsrdən başlamışdır. Belə ki, alimin 1912-ci ildə "Fars tarixi, onun ədəbiyyatı və dərviş ədəbiyyatı" məqaləsində dahi Nizamiyə xüsusi fəsil ayrılmışdır. A.E.Krımskinin Azərbaycan xalqının tarixi, mədəniyyəti və ədəbiyyatı ilə dərin mərəqlənməsi ona belə mürəkkəb işləri uğurla həyata keçirməyə imkan verirdi. O, Azərbaycan dili üzrə biliklərinin təkmilləşdirər, Zaqafqaziyanın həyatını ətrafı öyrənir, Azərbaycan klassiklərinin əsərləri ilə tanış olurdu. "Azərbaycan dili", "Nəsimi, həyat və yaradıcılıq haqqında qeydlər", "Zaqafqaziyanın tarixi: alban həfləri" və s. mövzularda yazdığı əsərlər dəyərlili tədqiqat nümunələridir.

1939-cu ildə dahi Azərbaycan şairinin yubileyi ərəfəsində "Sovet Ukraynası" qəzetində Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələri - Rəsul Rza və Mikayıl Rəfilinin "Nizami Gəncəvi" məqaləsi bütün ədəbi ictimaiyyətin diqqətini cəlb etmişdir. Böyük Azərbaycan şairinin yaradıcılığı, dünyagörüşünü, ideallarını hərtərəfli işıqlandıran bu nadir nəşrlə sübhəşiz ki, akademik A.E.Krımski də tanış idi. Nəşr qeyd edirdi ki, Nizami XII əsrin görkəmli şəxsiyyətlərindən biridir. Onun dövründə Azərbaycan mədəni inkişafının ən yüksək mərhələlərindən birini yaşayıb.

Məqalə müəllifləri Nizami yaradıcılıq irsinin şah əsəri - "Yeddi gözəl" poeması əsasında onun poeziyası ilə Azərbaycan xalq yaradıcılığı arasında sıx əlaqə yaradırlar. Bu bədii məzəyyətlər poemanı dünya poeziyasının ən yaxşı nümunələri sırasına daxil etməyə imkan verir. A.E.Krımski "Nizami və onun müasirləri" monoqrafiyası ilə böyük Azərbaycan şairinin 1941-ci ilə təyin edilmiş 800 illik yubileyində iştirak etmək istəyirdi. Monoqrafiyanın nəşri bu yubiley ilində nəzərdə tutulmuşdur. Monoqrafiya üzərində iş SSRİ Elmlər Akademiyasının Azər-

baycan bölməsi ilə birgə aparılmışdır.

A.E.Krımskinin arxivində Nizaminin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş materiallar qorunur. Ehtimal ki, bu, böyük şair haqqında essenin ilk variantıdır.

Monoqrafiyanın ayrı-ayrı səhifələrində alim XII əsrdə Azərbaycanda və İrəvan siyasi-mənəvi həyatına dair rəyləri təqdim edir. "Nizami və onun müasirləri" əlyazması dahi şairin həyat və yaradıcılığında bəhs edən xüsusi fəsilə (birinci və ikinci fəsillərin sonu) bitir. Təəssüf ki, sonuncu nəşrdə Nizamiyə həsr olunmuş esse yoxdur. Bu, məqaləni çapa hazırlayarkən aşkar edilib. Nəmənlər səbəblərdən fundamental filoloq tədqiqatların bu hissəsi itirilib. Birinci Dünya müharibəsinin başlanması yubiley tədbirinin keçirilməsinə mane olub və təbii ki,

can, həm də bütün orta əsr farsdilli poeziyasının humanist yönünün zirvəsidir".

Qeyd edək ki, Azərbaycan alimləri dahi Nizami Gəncəvinin yaradıcılıq irsinin təbliğinə həmişə öz töhfələrini veriblər. Burada monoqrafiyaya ön sözün müəllifi, filologiya elmləri doktoru - Moskva-da yaşamış azərbaycanlı alim, "Nizaminin ədəbiyyatda mövzu və süjetləri" monumental əsərini yazan Qəzənfər Əliyevin rolunu xüsusi qeyd etmək istəyirdim. Bu kitab Moskvada "Şərq ədəbiyyatı" nəşriyyatında (rus dilində) çap edilmişdir. Azərbaycan alimləri bu gün beynəlxalq platformalarda Nizami Gəncəvinin milli mənsubiyyəti ilə bağlı fəal müzakirələr aparır, onun milli kimliyi ilə bağlı tutarlı elmi dəlillər təqdim edir, yaradıcılığının müxtəlif dillərdə təbliğinə çalışırlar. Belə ki, AMEA-nın akademik Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun direktoru, akademik Gövhər Baxşəliyeva Misir İsgəndəriyyə Kitabxanasında keçirilən beynəlxalq konfransda uğurla çıxış etmişdir. Akademik məruzəsində Nizami Gəncəvinin Azərbaycan türkü kimi etnik kimliyini vurğulamış, onun yaradıcılığının türk özünüdərkinin inkişafında böyük rolunu qeyd etmişdir. Konfransda misirli alimlərin, müəllim və tələbələrin məruzələrində böyük şair, mütəfəkkirin yaradıcılığının müxtəlif istiqamətləri diqqətə çatdırılmışdır. G.Baxşəliyeva qeyd etmişdir ki, Azərbaycan, sovet və rus nizamişünaslığının nailiyyətləri daha fəal və geniş işıqlandırılmalı, müxtəlif dillərdə dünya ictimaiyyətinə təqdim edilməlidir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, akademik İsa Həbibbəyliyin rəhbərliyi ilə "Böyük Nizami Gəncəvi" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, AMEA-nın akademik Nərgiz Paşayevanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Universitetinin nəzdində Beynəlxalq Nizami Gəncəvi adına Azərbaycan və Qafqazşünaslıq Elmi Mərkəzinin yaradılması, eləcə də görkəmli sovet şərqşünası E.E.Bertelsin "Dahi Azərbaycan şairi Nizami" adlı əsərini ingilis dilinə tərcüməsi təqdirəlayiqdir.

Naməzli MUSTAFAYEV, tədqiqatçı-alim, "İnkişaf və Dünya" İctimai Birliyinin sədri.

Qədim Şuşa: gənclər paytaxtı

Vətən müharibəsindəki tarixi qələbə təkcə torpaqlarımızın azad edilməsi ilə nəticələnmədi. Dövlət başçımızın da dediği kimi, Qarabağ probleminin həlli global arenada layları tərpətdi, biz həm düşmənlərimizi gördük, onların maskalarını yırtıldı, həm də dostlarımızı daha yaxından tanıdıq. Azərbaycan beynəlxalq diplomatiyada önəmli addımlar atmağa başladı. Məqsəd dostlarımızın sayını artırmaq, əməkdaşlıq coğrafiyasını genişləndirməkdir. Bu gün növbəti Bakı, həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilər global tədbirlərə ev sahibliyi edir və elə son üç ildə onlarla belə tədbirin şahidi olmuşuq. Bu mənada Şuşa daha çox fərlənir...

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2024-cü il 17 aprel tarixli Sərəncamı ilə Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının gənclər paytaxtı" seçilib. Sərəncamda deyilir: "2023-cü il noyabrın 10-da Türkiyə Respublikasının İstanbul şəhərində keçirilmiş İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Forumu İcraiyyə Şurasının 11-ci iclasında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri yekdilliklə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının "Gənclər Paytaxtı 2024" Beynəlxalq proqramına 10-cu ev sahibi seçilmişdir".

2020-ci ilin noyabr ayında dövlət başçısı Qarabağ və Şərq Zəngəzurda bərpə-quruculuq işlərinin planı, koordinativ formada aparılması məqsədilə Əlaqələndirmə Qərarı qəbul edilmişdir. Onun nəzərdəki icarədarları Mərkəz 10-dan çox işçi qrupunu birləşdirir. İşçi qrupları vaxtaşırı yerlərdə olur, yenidənqurma və bərpasına ehtiyac duyan sahələr müəyyənləşdirilir, konkret tədbirlərin icrası üçün iş qrafiki tərtib edilir. Ərazilərin minalardan təmizlənməsi, telekommunikasiya, o cümlədən radio-televiziya yayımının təşkili, rayonlararası magistral fiber-optik xətlərin çəkilməsi, mobil rabitə xidmətlərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi kimi məsələlərə diqqət yetirilir.

Dövlət başçısı İlham Əliyevin digər Sərəncamı ilə 270 yaşlı tamam olan Şuşanın bərpasını sürətləndirmək məqsədilə 2022-ci il "Şuşa İli" elan edilmişdir. Bu barədə imzalanan sərəncamda deyilir ki, Şuşa zəfərdən dərhal sonra şəhərdə infrastrukturun qurulması ilə yanaşı, tarix və mədəniyyət abidələrinin bərpasına başlanılıb, quruculuq işlərinin təşkilində çeviklik, səmərəlilik təmin olunması üçün burada dövlət idarəetməsinə böyük diqqət yetirilib. Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsi yaradılmışdır: "Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilən Şuşada şəhərin əsl tarixi simasının bərpası yəndə nəhəng layihələr gerçəkləşdirilir. Qısa müddətdə Şuşanın baş planının hazırlanması, Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin kompleksinin öz ilkin görkəminə qaytarılması, Bülbülün ev-muzeyinin və Üzeyir Hacıbəyliyin heykəlinin açılışları, habelə buradakı tarixi, dini və memarlıq abidələrinin bərpası prosesi ölkəmizin mədəniyyət paytaxtındakı kompleks işlərin tərkib hissəsidir".

Şuşanın elektrik təsərrüfatı bərpə olunub, yüksək gərginlikli xətlər çəkilib, yanımstansiya istifadəyə verilib. Mənfur düşmənin dağıtdığı su xətləri də işlək vəziyyətə gətirilib. İndi burada Natəvan bulağı çaylayır, məscidlər əsaslı təmir edilib. Bu müqəddəs məkandan azan səsi ucalıb. "Xaribülün" və "Qarabağ" otelləri qonaqları qəbul edir. Bir sözlə, "Şuşa İli" bu qədim şəhərin inkişafına güclü təkan oldu. Şuşa beynəlxalq səviyyəli tədbirlərin keçirilməsi üçün real məkana çevrildi...

2023-cü il də yadda qalan olub. Belə ki, qədim qalada həmin ilin martında "Şuşa-Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı 2023" ilinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib. May ayında isə "Xaribülün" VI Beynəlxalq Folklor Festivalı baş tutub. Tədbirə xarici ölkələrin folklor qrupları da qatılıb.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş I Türk Dünyası Mədəniyyət Forumu, Beynəlxalq Türk Akademiyası ilə birgə Türk dünyasında ortaq mədəni irsin, tarix-memarlıq abidələrinin qorunması, bərpası və tanıtılmasına həsr olunmuş tədbir, TÜRKSOY-a üzv ölkələrin UNESCO Milli Komissiyalarının 9-cu Toplantısı, Türk dünyasının mədəni marşrutu və s. toplantılar təşkil olunub.

2023-cü ilin iyulunda Vaqif poeziya günləri çərçivəsində TÜRKSOY-a üzv ölkələrin şairlərinin görüşü, Mir Möhsün Nəvvab Qarabağının 190 illiyinə həsr olunmuş sərgi və "Mir Möhsün Nəvvab Qarabağının silah kolleksiyası" adlı kitab-kataloqun təqdimatı keçirilib. Şuşa ötan il beynəlxalq uşaq yaradıcılıq festivalı, "Wonderland Şuşa 2023" beynəlxalq skaut düşərgəsi, Türk dünyası diaspor gənclərinin görüşü, TÜRKSOY Media Mükafatının təqdimatı, "Qorqud Ata Türk Dünyası" Film Festivalı və s. tədbirlərə də ev sahibliyi edib.

Ötan ilin yadda qalan tədbirlərindən biri də dünyanın beynəlxalq təmsil edən nümayəndələrinin Şuşada beynəlxalq konfransda iştirakı olub. Əslində belə bir tədbirin Şuşada keçirilməsi həqiqətən də əhəmiyyətli hadisə idi. Dünyamıqyaslı nüfuzlu ekspert, tədqiqatçı alim və media nümayəndələri azad edilmiş ərazilərimizlə tanış olub, erməni vəhşiliyini, bunlara yanaşı, sürətlə davam edən bərpə-quruculuq prosesini öz gözləri ilə görüblər ki, bu da çox önəmlidir. Çünki məhz bu tədbirlər çərçivəsində dünya ictimaiyyəti Azərbaycanın bölgədə yaratdığı yeni realılıqlarla daha yaxından tanış olub, Qarabağ və Şərq Zəngəzurda gedən quruculuq prosesini izləyə bilər.

Şuşada keçirilən tədbirlərin iştirakçıları yaşayış məntəqələrinin ermənilər tərəfindən necə vuran qoyulduğunu, ərazilərimizin dağıdılmasını, ekoloji və mina terrorunun, digər vandal hərəkətlərin şahidi olurlar. Dünya görür ki, Azərbaycan uzun illər olduqca təhlükəli düşmənlə üz-üzə olub, Ermənistanın işğalçılıq, vandalizm, faşizm siyasətindən əziyyət çəkib, ölcüyəgəlməz maddi-mədəni itkilərə məruz qalıb. Ümumiyyətlə, Qarabağda, Şuşada beynəlxalq miqyaslı tədbirlərin keçirilməsi Azərbaycan haqiqətlərinin dünyaya çatdırılması baxımından çox önəmlidir və dövlətimiz bunun üçün bütün resurslardan istifadə edir.

2024-cü il Şuşa üçün bir daha əlamətdar olacaq. Gənclər paytaxtı kimi bu qədim şəhər cəmiyyətin aparıcı qüvvəsi olan gənclərimiz üçün global məsələlərin müzakirəsi baxımından real məkana çevriləcək. Azərbaycan problemlərinin, uğurlarının dünyaya çatdırılmasında ölkə gəncləri daha fəal olacaq. Şuşadan dünyaya növbəti mesajını verəcək: Azərbaycan bölgədə genişmiqyaslı inkişafa, çoxşaxəli əməkdaşlığa töhfə verməyə davam edəcək...

Zümrüd QURBANQIZI, "Respublika".

Azercell Böhran İdarəetmə Qrupu layihəsini elan edir

BIQ-in məqsədi böhran zamanı ölkədə rabitə infrastrukturunun dayanıqlığının təmin edilməsini və fəvqəladə hallara çevik reaksiya verilməsini təmin etməkdir

Ölkənin lider mobil operatoru Azercell qürur hissi ilə yeni BIQ - Böhran İdarəetmə Qrupu layihəsini elan edir. "Dayanıqlı rabitə, təhlükəsiz həyat!" şüarı altında həyata keçirilən layihənin məqsədi böhran zamanı ölkədə rabitə infrastrukturunun dayanıqlığının təmin edilməsi, fəvqəladə hallara çevik reaksiya verilməsi, bərpa müddətinin maksimum qısaldılması, ölkə əhəmiyyətli tədbirlərdə etibarlı rabitənin təmin edilməsidir.

BIQ layihəsi Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi, "Aztelekom" və "Baktelekom" MMC-nin tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilir. Artıq bu şirkətlərin texniki heyətləri Azercell tərəfindən təşkil olunmuş təlimlərdə uğurla iştirak ediblər. Həmçinin layihə çərçivəsində böhran və fəvqəladə hallar zamanı qəza-bərpa tədbirlərinin çevik şəkildə yerinə yetirilməsi üçün tərəfdaşlarla birlikdə operativ qruplar və texniki infrastruktur da yaradılıb. Məqsəd ölkə ərazisində baş verə biləcək böhran və təbii fəlakətlər zamanı birgə addımlar atmaq üçün öncədən təşkilatlanmaqdır.

BIQ layihəsi yalnız Azərbaycanda deyil, həm də Qafqaz regionunda və Türkiyədə fəvqəladə halların aradan qaldırılması üçün geniş imkanlar yaradır. Qeyd edək ki, bu layihənin ərəsəyə gəlməsinə səbəb Prezident İlham Əliyevin Türkiyədə baş verən zəlzələdən sonra "Fəlakət - Fəvqəladə halların idarə edilməsi və humanitar yardım" mövzusunda Türkiyə Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçılarının Fəvqəladə Zirvə görüşünün keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etməsi olub. Fəvqəladə Zirvə görüşünün sonunda Ankara Bəyannaməsi və mülki müdafiə mexanizminin qurulmasına dair Protokol imzalanıb.

Baş redaktor

Hümbət MUSAYEV

Redaksiya ilə əlaqə nömrələri

Qəbul otağı	493-59-08
Katiblik	538-43-41
Siyasət, ictimai problemlər və analitik təhlil redaksiyası	538-55-20
Rəqəmsal inkişaf, iqtisadiyyat və işahatlar redaksiyası	434-56-90
Humanitar siyasət redaksiyası	538-25-70
Xəbərlər, ictimai rəy və sosial problemlər redaksiyası	538-01-31
Texniki şöbə	538-61-02
Ümumi şöbə	510-82-52
Reklam və elan xidməti	441-20-23

Redaksiyanın ünvanı

AZ1073, Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, VII mərtəbə.

www.respublika-news.az

respublikaqazeti@mail.ru, resp.paper@gmail.com

Qeydiyyat №7 İndeks 0240 Traj: 4213

"Respublika" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Qəzetin saytına keçid üçün QR kodu telefonunuzla oxudun

Sifariş 832, Satış qiyməti 60 qəpik

"Xəzər səması-2024" birgə taktiki təlimi keçirilib

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi bu ilin hazırlıq planına əsasən, Hərbi Dəniz və Hava qüvvələri ilə birgə "Xəzər səması-2024" hava hücumundan müdafiənin təşkili mövzusunda taktiki təlimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, taktiki təlimə ümumilikdə 300 nəfərədək şəxsi heyət, döyüş, idarəetmə və gözetçi gəmiləri, katerlər, döyüş vertolyotları və pilotsuz uçuş aparatları cəlb edilib. Plana uyğun olaraq heyəcan sənəli ilə baza məntəqəsindən ayrılan gəmilər Xəzər dənizinin Azərbaycan Respublikasına məxsus sektorunda

Hərbi Hava Qüvvələri aviasiya vasitələri ilə birgə dəniz enerji infrastrukturunun hava hücumundan müdafiəsinin təşkili, şərti döyüş hədəflərinin vərəqə edilməsi, eləcə də digər döyüş tapşırıqlarının icrası üzrə praktiki fəaliyyətləri yerinə yetiriblər.

Bundan başqa, təlimdə gəmi taktiki qruplarının rayonda lövbərə dayanması və oradan çıxması, hava hücumundan və sualtı diversiya əleyhinə müdafiənin təşkili üzrə fəaliyyətlər də müvəffəqiyyətlə icra olunub.

İki mərhələdə keçirilən taktiki təlimdə Hərbi Dəniz və Hava qüvvələrinin şəxsi heyəti qarşıya qoyulan bütün tapşırıqların icrasında yüksək peşəkərlilik nümayiş etdirib.

Ağsu Dövlət qayğısı fermerləri razı salır

Respublika-20 ildə taxılçılıq diqqət mərkəzində saxlanılır və bu sahənin inkişafı üçün qəbul olunan Dövlət proqramları uğurla həyata keçirilir, yüksək nəticələr qazanılır. Ölkədə taxıl istehsalı 2003-cü ilə müqayisədə 1,5 dəfə artaraq 3 milyon tonu keçib. Bununla yanaşı, respublikada ərzaqlıq buğda ilə özünlü təminatı məqsədilə dövlət başçısının müvafiq fərmanına əsasən 2023-cü ildən etibarən 5 il müddətində məhsul subsidiyasının verilməsinə başlanılıb. Dövlət tərəfindən aqrar sahənin inkişafına göstərilən bu diqqət və qayğıni yüksək dəyərləndirən fermerlər məhsul istehsalını ilbəil artırmaqla təsərrüfatlarını genişləndirməyə çalışırlar.

Hazırda ayda 80 manat ödəyirik. 3 ildən sonra isə aldığımız pulu hissə-hissə ödəməyə başlayacağıq. Fermer olaraq bu bizə sərf edir. Dövlətin qayğısından tam razıyıq.

Heyvandarlığa 30 iribuynuzlu mal-qara ilə başladıq və indi onun sayını xeyli artırıb. Kö-

mi texnikaları almaq üçün nəzərdə tutulan nağd pul olmadıqından dövlətin dəstəyindən yararlandıq. Kənd təsərrüfatı texnikasının dəyərinin 40 faizini dövlət qarşılıyır, 20 faizini verməklə qalan 40 faizi 5 ilə ödəyəcəyik.

Hazırda işlərinin qaydasında getdiyini toxunan fermer bildirdi ki, suvarmada heç bir problemi yoxdu. Əvvəlki illərlə müqayisədə son 2 ildə gördürəm ki, işlər qaydasına düşüb. Sığorta da öz təkanını verir. 8 hektar sahəni icarəyə götürmüşük. Süd istehsalı ilə də məşğul olururuq və məhsulu əsasən rayon camaatına satırıq. Fermer süni mayalan-

kəldib 160-170 kq olandan sonra satırıq. Bu, əziyyətli iş olsa da, çox sərfəlidir. Baytar həkimlər mal-qaraya lazımı vaksinləri vurur və müalicə edirlər. Özü də hamısı pulsuz həyata keçirilir. Bütün heyvanlar qeydiyyatla alınaraq nəzərdə saxlanılır.

Ağsu fermləri öz sərbəst şəkildə alır və bildirdi ki, xaricdən gətirilən heyvanlar ek-sər hallarda yerli iqlimə uyğunlaşmır. Çünki rayonumuzda hava-valar çox isti olur. V.Dəmirov qeyd etdi ki, biz bu il taxılı biçəndən sonra 8 hektar sahədə qarğıdalı ekməyi nəzərdə tutmuşuq. Ona da əlavə olaraq 100-120 manat subsidiya veriləcək. Hətta bəzi hallarda aqrar mərkəzin əməkdaşları təkrar əkinə özləri təklif edərək lazımı məsləhətlərini də verir.

Fermer N.Dəmirov 43 hektar sahədə əkinçiliklə də məşğul

ma yolu ilə alınan hər buzova görə 100 manat subsidiya verildiyini deyərək təkliflərini də açıqladı. Bildirdi ki, güzəştli kreditlərin genişləndirilməsi və sadələşdirilməsi yaxşı olar və bununla da fermerlərin sayı artar.

Bu gün aqrar sahədə çalışanlara dövlət tərəfindən hərtərəfli qayğı göstərilir. Hər hektara 220 manat subsidiya ödənilir. İki dəfə əkin oлдusa, ona da subsidiya nəzərdə tutulur. V.Dəmirov qeyd etdi ki, biz bu il taxılı biçəndən sonra 8 hektar sahədə qarğıdalı ekməyi nəzərdə tutmuşuq. Ona da əlavə olaraq 100-120 manat subsidiya veriləcək. Hətta bəzi hallarda aqrar mərkəzin əməkdaşları təkrar əkinə özləri təklif edərək lazımı məsləhətlərini də verir.

Mikayıl NƏRİMANOĞLU, "Respublika".

I rübün sosial göstəriciləri

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti 2024-cü ilin ilk 3 ayında vətəndaş müraciətlərinin arazıdırılması zamanı 35,4 min manat məbləğində sosial xarakterli ödənişlərin işçilərə ödənilməsinin gecikdirildiyini müəyyən edib.

Xidmətin gördüyü tədbirlər nəticəsində müvafiq işəgötürənlər tərəfindən həmin vəsaitin işçilərə ödənilməsi təmin olunub. Ödənilən vəsaitin 81 faizi əməkdaşları, qalan hissəsi sosial müavinət və kompensasiyalardan ibarət olub. Cari ilin yanvar-mart aylarında 26 işçi ilə əmək müqavilələrinə qanunsuz xitam verildiyi də müəyyən olunub. Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti tərəfindən görülən tədbirlər nəticəsində həmin işçilərin əvvəlki iş yerlərinə bərpası təmin edilib.

"Respublika".

Dabileri bir də belə tanıyaq!

Şah İsmayıl Xətai

15 yaşında taxta çıxıb 15 əyaləti fəth edən, çox nadir dühaya malik olan böyük sərkərdə Şah İsmayıl Xətai... Bir çox şəxsiyyətlər kimi, onun haqqında da müxtəlif əhvalatlar dolaşmaqdadır. Yüz illərlə yaddaşlarda yaşayan bu əhvalatların bəziləri gerçək faktlara dayanır, bəzilərinin isə heç qəbul olub-olmadığı dəqiq bilinmir. Çoxu məşhur "Şah İsmayıl" dastanının ona aid olduğunu düşünür. Halbuki dastanın Şah İsmayıl Xətai ilə əlaqəsi yoxdur.

Xətai təxəllüsü ilə ana dilində şeirlər yazmış, rəssamlıq, xəttatlığın sirlərini belədiyi, gözəl sesi ilə seçilmiş bu sərkərdənin ən böyük hobbilərindən biri idman olub. Şah İsmayılın igidliyini onu sevənlər də, sevməyənlər də etiraf edib. O, igidliyi ilə bağlı əhvalatların, demək olar hamısını, həm də hazırcavab, istedadlı bir insan kimi görünür. Xətainin qılıncı ilə bağlı bir çox rəvayətlər dolaşır. Deyilənlərə görə, Şah İsmayılın öz qılıncı ilə düşmənlərin lüləsini yarması türk sultanına çatır. Maraqlanan sultan Şah İsmayıl ismarış göndərərək xahiş edir ki, qılıncını ona göndərsin. Tezliklə onun bu xahişinə əməl olunur. Lakin Sultan həmin qılıncı topun lüləsini yarib keçə bilmir və İsmayıl günahlandırır ki, guya o, həmin qılıncı gəndərməyibmiş. Xətai isə ona belə bir poetik cavab verir: "Qılınc həmin qılıncı, qol həmin qol deyil".

Sultan Səlimin qoşununa gizlin hücum təklifinə "Mən karvan basan quldur deyiləm!" deyə cavab verən Şah Xətai Osmanlı ordusundan Avropadan aldığı toplardan istifadə edərkən ona uşq açmasını namərdlik kimi qəbul edib. O, feodal dövrünün qaydalarına uyğun olaraq "kişi kimi döyüşmək" istəyib. Deyilənə görə, Osmanlı pəhləvanının təkbaşına döyüş təklifini qəbul edir və onu qılıncı iki yerə bölür. Sonra topla atəş açırlar, atı ölürlər, özü yaralanır. Yaralı vəziyyətdə topun üstünə hücum çəkir, qılıncını tunc lüləyə necə çalırsa, yarıyaçan topa yeriyir...

Şah İsmayılın "Xətai" təxəllüsünü götürməsi ilə bağlı belə bir əhvalat dolaşır. Bəzi mənbələrdəki məlumata görə, Çaldıran döyüşündə Şah İsmayılın xanımı Taclı Beyim Sultan Səlimin adamlarına əsir düşür. Taclı Beyim üstündəki zinet əşyalarını əsgərlərə verərək qaçır, lakin onun əqibəti bilinir. Şah bundan sonra xətə edən anladına gələn "Xətai" təxəllüsünü götürür və ömrünün axırına qədər gülmür. Bundan sonra yazdığı şeirlərin də məzmunu dəyişir, daha kədərli və bədbin olur. Yəqin ki, bu məşhur misralar da o dövrlərdə qələmə alınıb:

Xətai işin düşər
Gəlib-gedişin düşər
Dişləmə çiy loğmanı
Yerinə dişin düşər.

Ömrünün sonuna qədər balıq tutmaqla və ovla məşğul olan şah vəhşi heyvanlarla əlbəyaxa döyüşməkdən xüsusi zövq alırmış. Deyilənlərə görə, o, hələ 12 yaşında İken ətraf yerlərdə yaşayan adamları təşvişə salan nəhəng bir ayıyı boğmuş, 19 yaşında isə Bağdad yaxınlığında pələngi öldürmüşdür.

Onun Aşiq Qurbani ilə dost olduğu deyilir. Qurbani zamanında özündən xeyli cavan olan Şah Xətainin sarayında keçirilən şeir məclislərinə gedirmiş, onu özünün mürşidi saymış. Bəzi mənbələrə görə, Qurbani məşhur "Ola" rəfiqli divanısını Şah İsmayıl yazıb. O, saraya şahın görüşünə gəlir, lakin qəfil öldüyünün şahidi olur. Divanidə o anları əks etdirən belə misralar var:

Gəlməmiş idim mürşidimə, dərdimə dəvə qıla
Nə biləydim mən gəlincə xak ilə yeksan ola...

Çaldıran döyüşündən sonra Şah İsmayıl ömrünün sonuna kimi heç bir ciddi hərbi səfər etmir. Şah İsmayıl ölümündən bir qədər əvvəl yorğunluq hiss etdiyindən ova çıxmaq qərarına gəlir. Şəki mahalına gələn Şah İsmayıl Şahdağa ov etmək üçün hazırladığı yeri adamlardan birinin yüksəkliyini onun sağlamlığına zərər gətirəcəyini bildirirsə də buna əhəmiyyət vermir. Nəhayət, ov zamanı onun səhhətində problemlər yaranır, özünü yaxşı hiss etməyən Şah İsmayıl dərhal Ərdəbilə qaydır. Vəziyyətinin burada da yaxşılaşmaması ucubandan təcili Təbrizə yola düşürlər. Sərab yaxınlığında halı o qədər pisləşir ki, Manqutayda düşərgə salmalı olurlar. Bütün müdaxilələrə baxmayaraq, hökmdarın heyatını xilas etmək mümkün olmur. 38 yaşında vəfat edən Şah İsmayıl arzulardan və istəklərdən əbədi olaraq ayrılmalı olur. Sərkərdələri onun cəsədini Ərdəbilə gətirərək, babalarının yanında Şeyx Səfi məqbərəsində dəfn edirlər.

Ejen Syu

Məşhur ingilis yazıçısı Ejen Syu Parisdə anadan olub. Napoleon ordusunun görkəmli cərrahi Jan-Jozef Syu və İmperatriça Jozefinin ailəsində dünyaya gələn bu yazıçı ömrünün sonuna kimi atasından qalan miras sayəsində zəngin həyat yaşayıb. 1851-ci ildə Fransada baş verən çevrilişə etiraz etdiyi üçün Parisdən sürgün edilib. Lakin bu sürgün onun ədəbi yaradıcılığına təkan verib.

Deyilənlərə görə, yazıçı "Parisin sirləri" adlı romanı üzərində işlərkən bir müddət oğurların heyat tərziini öyrənməyə başlayır. O hər axşam oğurların topladığı yere gəlir və öyrəndiyi oğurluq üsullarını, müxtəlif söz və ifadələri xüsusi kitabçasına yazırdı. Bir dəfə axşam E.Syu izdihamlı bir yerə düşür və oradan çıxıb evə qayıdanda dəftərcəsinin oğurlandığını yəqin edir. Dəftərcəsinin içərisində 150 franklıq bank çeki və son günlərdə aldığı bir neçə məktub varmış. Yazıçının mayus edən isə ancaq qeyd dəftərcəsi idi. Bu hadisədən bir gün sonra yazıçı imzasız məktub alır. O, zərfi açır və oğurlanmış qeyd dəftərcəsinə baxır. Zərfin içərisindəki məktubda aşağıdakıları oxuyur: "Hörmətli cənab Ejen. Dəftərcədəki qeydlərinizi oxuduqda yəqin etdim ki, siz Paris şəhərinin oğurlarına məxsus olan xəbər və ifadələri ədəbi fəaliyyət məqsədilə toplamışsınız. Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, qeydlərinizin bir çoxu düzgün yazılmamışdır. Cəsarət edib həmin sözlərdə düzəliş apardım. Təcrübəyə inanırsınız. Bundan başqa, dəftərcənizə sizə tanış olmayan və yaradıcılığınızda lazım olacaq yeni 35 ifadə əlavə edərdim, onlardan mütləq istifadə edin. Bank çekini isə özümlə gətirirəm, çünki yamanca pulsuzlamışam. Hörmətlə, sizin sadıq oxucunuz".

Bir gün yazıçı xarici ölkədə səfərdə olarkən romanlarının birinin keyfiyyəti ilə maraqlanmaq istəyir. Yazara hörmət əlaməti olaraq əsəri onun üçün oxuyurlar. Ətrafındakılar 40-50 dəqiqə onun bu romana necə diqqətlə qulaq asdığını hiss edir. Aralarından bir nəfər yazıçıdan soruşur: "Cənab, ele diqqətlə qulaq asırsınız ki, sanki haqqında bilmədiyiniz bir şeydir. Axı bu sizin öz əsərinizdir?"

Hazırcavab yazar isə həminin gülüşünə səbəb olan bir cavab verir: "Mənə olmayan, qulaq asım görün bu romanın qəhrəmanı axırda öləcək, ya sağ qalacaq?"

Yazıçının qeyri-adi yazı verdiyi olub. O hər gün çox tez yuxudan oyanır və əsərlərini yazmadan əvvəl qəzetləri oxuyurmuş. Deyilənlərə görə, Syu yarıdici krizisdən baş-ayaq dayanmaqla çıxarmış. Yazıçının fikrinə, bu cür tərapiya ona fikirlərini yeniləməyə kömək edirdi. Bundan başqa, stolunun üstündən sevimli qum saati da əşkik olmazdı. Bir saat yazı ilə məşğul olandan sonra mütləq fasilə verər, idman edərdi. O inanardı ki, bu cür fasilə və idman ona ilham verir. Bundan başqa, o həm də əsl qələm həvəskarıymış. Yazı yazanda yanına müxtəlif cür qələmlər qoyarmış.

Yazıçı Savoy ştatının Anney-le-Vieux şəhərində 53 yaşında qəflətən vəfat edib.

Hazırladı:
Elenora HƏSƏNOVA,
"Respublika".